

MR
DAGARNA

TILLSAMMANS MOT RASISM

-AGERA FÖR ALLAS LIKA VÄRDE LOKALT OCH GLOBALT

MÄNSKLIGA RÄTTIGHETSDAGARNA SVENSKA MÄSSAN GÖTEBORG 9-10 NOVEMBER 2015

GRATISDAG PÅ
VÄRLDSKULTUR-
MUSEET
8 NOVEMBER

UR PROGRAMMET:

SÅ MÖTER VI RASISM I SKOLAN

ORD, SYMBOLER OCH MAKT

STATEN OCH SVENSKHETEN

AFROFOBI IDAG OCH IGÅR

PSYKOLOGISKA ASPEKTER
AV RASISM

KULTUR BOTAR FANATISM!

VÅGAR VI VÄGRA HATA?

HAR SVERIGES ROMER
FÅTT UPPRÄTTELSE?

RASISM - VAD ÄR DET
EGENTLIGEN?

Elisabeth Abiri

Astrid Assefa

Mattias Gardell

Alice Bah Kuhnke

Thomas Hammarberg

Tobias Hübinette

Emil Jensen

Stefan Jonsson

Judith Kiros

Morten Kjaerum

Michael Lapsley

Ingrid Lomfors

Lawen Mohtadi

Irene Molina

Rashid Musa

Elena Namli

Godwyll Osei-Amoako

Alexandra Pascalidou

Navi Pillay

Daniel Poohl

Soraya Post

Kitimbwa Sabuni

Seher Yilmaz

Seminarier Debatter Utställningar Teater Workshops Musik

Anna Wigenmark:

DAGS ATT TA STÄLLNING MOT RASISM

DET BORDE VARA enkelt. Självklart rent av. Att skriva en inledande text, några välkomnande tankar inför årets Mänskliga Rättighetsdagar. Lätt, därför att temat för årets dagar rör den allra mest grundläggande MR-rättsliga principen; rätten att inte utsättas för diskriminering, baserat på uppfattningen om alla människors lika värde och rättigheter. Naturligt, därför att förståelsen om det universella förbudet mot rasdiskriminering är basen för allt rättighetsarbete.

Men den text som du läser nu har föregåtts av en lång rad ofullständiga idéer och utkast. Alla till slut för prentiösa, förutsägbara eller sentimentala för att tryckas. Jag började skriva om den internationella rasdiskrimineringskonventionens historia. Jag funderade länge på att skriva om begreppet rasism och dess ursprung. Men många andra vet betydligt mer än jag om rasismens historia.

Det jag egentligen skulle vilja förmedla i en text till årets Mänskliga Rättighetsdagar är att vi alla måste ta ställning mot rasismen och för allas lika värde och rättigheter. Det är också vad rubriken till årets konferens förmedlar »Tillsammans mot rasism«. Enkelt att ställa sig bakom, eller hur? Men skrivandet har också fått mig att granska min egen roll, mitt eget språkbruk, mina egna fördomar, min förmåga att se bortom min egen gynnade plats i tillvaron. Borde inte en rasifierad person ta min uppgift istället? Kan jag, som vit svensk kvinna överhuvudtaget ta plats i den här debatten och om jag nu ska det – hur ska jag göra så att jag inte förstärker eller upprätthåller fördomar och rasism? Så jag tänker att jag tar lite hjälp.

Under sommaren delade jag en tänkvärd text på Facebook skriven av debattören och skribenten John Metta från USA: »Why I am no longer talking with white people about race«. Den riktar sig till liberala amerikaner som »gör gott« och inte upplever sig som fördomsfulla men som inte heller ser rasismen omkring sig.

Anna Wigenmark är ordförande i Föreningen Ordfront som är ekonomisk och juridisk värd för Mänskliga Rättighetsdagarna.

Metta menar att alla afroamerikaner talar och tänker om sig som »vi« eller »svarta människor«, »eftersom vi lever i ett samhälle där de politiska och sociala strukturerna interagerar med oss som svarta människor.« När en svart man skjuts av polisen i en delstat hundratals mil bort tänker en afroamerikan att »det kunde ha varit jag«, menar Metta. Svarta (eller för den delen mexikaner, muslimer) upplevs som »de andra« »dåliga« medan vita i grunden alltid är de normala, de »goda«. Det spelar ingen roll att de flesta seriemördare i USA är vita eller att rasistiska organisationer växer och frodas – brott som begås av vita är ändå alltid individuella, aldrig beroende av kollektivet, menar han.

Det är inte svårt att föra över de tankarna på Europa, Sverige eller vilket annat land som helst där det genetiska ursprunget ger fördelarna och företrädet. Muslimer i Europa och Sverige tvingas ständigt att ta kollektivt avstånd från Islamiska statens övervåld i Syrien och Irak, afrosvenskar har under senare år utsatts för så mycket hatbrott på offentliga platser att skolan, arbetsplatsen, butiker och restauranger blivit hotfulla miljöer för dem att vistas i. Judiska föräldrar vågar nästan inte längre skicka sina barn till skolan på grund av antisemitiska hot och angrepp och såväl moskéer och synagogor har satts i brand. Våldet når också de EU-migranter som utnyttjar sin rätt att röra sig fritt men som tvingas tigga till sin försörjning. De

sparkas och spottas på och deras enkla bostäder rivs eller bränns ner. Parallellt med övervåldet, avhumaniseringen och demoniseringen (aldrig tidigare har så många anmälningar om hatbrott nått polisen som under 2014 och mörkertalet beräknas vara väldigt stort) får rasistiska politiska idéer allt större fotfäste i såväl Sverige som i Europa.

Alla vita amerikaner är delaktiga i den pågående rasismen eftersom de drar direkt nytta av den, menar John Metta. Det är bara om de vita tar ställning mot rasismen, att till och med liberalerna erkänner att de är privilegierade på grund av den, som den går att bekämpa menar han. Så han har börjat

KLARAR VI AV ATT SE VARDAGSRASISMEN DÄR DEN VISAR SIG I VÅRT DAGLIGA LIV OCH VÅGAR VI PROTESTERA MOT DEN LIKA SJÄLVKLART SOM NÄR VI HÖJER RÖSTEN MOT KRÄNKANDE REKLAM I TUNNELBANAN?

prata om ras med vita amerikaner igen. Även om det sårar deras känslor.

Vi är många som förfasas över den pågående utvecklingen i Sverige och Europa. Men vi letar också ofta efter orsaker till den ökande rasismen hos andra, hos politiska partier, enskilda individer. Vi ser våldet, övergreppen, excesserna. Men hur bra är vi som tillhör majoritetsbefolkningen på att se vår egen roll i utvecklingen? Vill vi se en förändring om det exempelvis skulle innebära att vi inte automatiskt gynnas positivt på samma sätt som tidigare? Klarar vi av att se vardagsrasismen där den visar sig i vårt dagliga liv och vågar vi protestera mot den lika självklart som när vi höjer rösten mot kränkande reklam i tunnelbanan? Med lite hjälp och vägledning från dem som utsatts för rasism, måste det gå. I alla fall om vi som säger att vi vill se en förändring också ska bli en del av den.

MÄNSKLIGA RÄTTIGHETSDAGARNA 2015

FOTO: JOHAN WEJSTÄL

FOTO: EVELINA RÖNNBÄCK

FOTO: BJÖRN LARSSON ASK

4-5. Årets tema: Tillsammans mot rasism. Det är dags att agera tillsammans mot rasism och diskriminering och för alla människors lika värde. Årets konferens äger rum den 9-10 november på Svenska Mässan i Göteborg.

7. Punk, teater och motstånd. I Teater Smuts pjäs undersöks fascistiska och rasistiska yttringar i dagens Europa.

8. Präglad av apartheid. Den sydafrikanska domaren Navi Pillay har arbetat för människors lika värde under större delen av sitt liv.

9. Tankar om rasism. Vad innebär begreppet rasism? Hur märks nationalistiska strömningar i Sverige? Hör vad Samson Beshir, Elena Namli, Godwyll Osei-Amako och Alexandra Pascalidou har att säga.

11. Porträtt av en älskad barnboksförfattare. Nu kommer filmen om Katitzis skapare, Katarina Taikon, som i hela sitt liv arbetade för romernas mänskliga rättigheter.

12-13. Hur bemöter vi rasism i klassrummet? Skolan har en viktig roll för att motarbeta kränkningar och hat. Många av årets seminarier riktar sig till lärare.

15. Plats för flickan. Ung och kvinna – det är faktorer som ofta begränsar flickors möjligheter och det vill Flickaplattformen ändra på.

17. Skicka staten på kurs. Offentligt anställda ställs ofta inför situationer där olika lagar eller principer står emot varandra. Nu utbildar Uppsala universitet statsanställda i mänskliga rättigheter.

21. Gratisdag på Världskulturmuseet. Söndag den 8 november är det fri entré till hela programmet när Mänskliga Rättighetsdagarna intar Världskulturmuseet. Gå på interkulturell promenad, lyssna på föreläsningar och Musiker Mot Rasism.

43. Mediernas muslimer. När muslimer förekommer i medier innehåller rapporteringen ofta negativa stereotyper. Detta bidrar till diskriminering, menar Diskrimineringsombudsmannen.

19. Så här läser du schemat

22. Konferensschema Världskulturmuseet 8 november

23. Program Världskulturmuseet 8 november

24-27. Konferensschema Svenska Mässan 9-10 november

28-39. Program Svenska Mässan 9-10 november

40-41. Utställartorget. Karta, tips till besökare och årets utställare.

44. Praktisk information

Vad är Mänskliga Rättighetsdagarna?

MÄNSKLIGA RÄTTIGHETSDAGARNA är ett icke-vinstdrivande samverkansprojekt som har vuxit till en central institution för alla som arbetar med och intresserar sig för mänskliga rättigheter. Här möts forskare, studenter, tjänstemän, aktivister, politiker och ideellt engagerade. Konferensen har funnits sedan år 2000 och är Nordens största i sitt slag. Den äger rum årligen i olika städer för att bidra till utvecklingen av mänskliga rättigheter i Sverige och internationellt.

År 2015 står elva organisationer som arrangerar av Mänskliga Rättighetsdagarna: DemokratiAkademien, Diakonia, Fonden för mänskliga rättigheter, Forum Syd, Föreningen Ordfront, Ibn Rushd Studieförbund, Samhällsvetenskapliga fakulteten vid Göteborgs universitet, Raoul Wallenberg Institutet vid Lunds universitet, Sensus studieförbund, Svenska kyrkan och Sveriges Kvinnolobby.

Mänskliga Rättighetsdagarna syftar till att:

- * Bredda och fördjupa det offentliga samtalet
- * Lyfta de mänskliga rättigheterna högre upp på den politiska dagordningen
- * Utveckla samarbetet mellan frivilligorganisationer och de myndigheter som har ett särskilt ansvar för mänskliga rättigheter
- * Erbjuder kunskap och metoder för praktisk tillämpning av de mänskliga rättigheterna
- * Lyfta fram utmaningar inom mänskliga rättighetsområdet
- * Möjliggöra skapandet av nätverk

ÅRETS TEMA: TILLSAMMANS MOT RASISM

Tillsammans mot rasism – agera för allas lika värde lokalt och globalt. Det är årets tema på Mänskliga Rättighetsdagarna som äger rum den 9-10 november på Svenska Mässan i Göteborg.

Marie Lennerhed, verksamhetsutvecklare, Sensus studieförbund

Anette Pettersson, chef, DemokratiAkademin

Lina Gamble, handläggare, Forum Syd

Rashid Musa, Ibn Rushd studieförbund

DET ÄR 50 ÅR SEDAN konventionen om avskaffande av alla former av rasdiskriminering antogs av FN. Men trots det existerar rasismen i alla delar av samhället och manifesterar sig på olika sätt. Idag tar fascistiska och rasistiska partier plats i parlamentariska församlingar i Sverige, Europa och världen. Samtidigt intensifieras motståndet och kraven på ett samhälle där allas rättigheter respekteras.

Varför ökar den organiserade rasismen nu och hur påverkar det förverkligandet av de mänskliga rättigheterna? Hur organiserar vi oss mot dessa krafter och vilka positiva exempel kan vi ta lärdom av? Hur kan ett rättighetsperspektiv användas för att motverka rasism och diskriminering i vår vardag?

– Under årets konferens kommer vi att granska rasismen och den strukturella diskrimineringen, både i Sverige och globalt. Det är dags att agera tillsammans mot rasism och diskriminering och för alla människors lika värde, säger Malin Slätis, projektledare.

Ett viktigt programspår blir vilka metoder som används för att mobilisera motstånd mot rasism, ett annat hur språk, symboler och bilder används för att inkludera eller exkludera människor. Flera seminarier kommer också att kretsa kring vilka skyldigheter samhället har när det gäller förverkligandet av rättigheter.

Beslutet om årets tema togs under 2014 och huvudarrangörerna bakom Mänskliga Rättighetsdagarna har träffats regelbundet för att diskutera vilka ämnen och perspektiv som är angelägna att få med i årets program.

– Det är viktigt att vi talar om rasism men också *hur* vi talar om rasism. Även om varje arrangör ansvarar för sina egna programpunkter så har vi uppmärksammat arrangörerna på att det är viktigt att tala *med* och inte enbart *om* de som utsätts för rasism eller strukturell diskriminering samt att se över representationen bland paneldeltagarna, säger Malin Slätis.

Kansliet har även rannsakat sin egen representation när det gäller årets tema.

– Vi är medvetna om att vi som arbetar här inte är ett tvärsnitt av hur Sverige ser ut i dag och därför har vi bjudit in olika personer och grupper som rådgivare under arbetet för att få in fler perspektiv och röster, säger Malin Slätis.

Huvudarrangörerna har även reflekterat över vilka ord och begrepp som används när programmet ska beskrivas.

– Vi försöker att inte använda begreppen tolerans och främlingsfientlighet utan eftersträvar istället att tala om rasism och diskriminering. Ordet »tolerans« bär på en maktordning mellan den som tolererar och den som ska tole-

reras och »främlingsfientlighet« riskerar att reproducera och cementera idén om att delar av den svenska befolkningen är främlingar. Vi tror på att lägga fokus på de diskriminerande strukturer och handlingar som leder till att personer utsätts för rasism istället för på attityder, säger Malin Slätis.

Mänskliga Rättighetsdagarnas arrangörsgroup har i år vuxit till elva organisationer och alla deltar med olika seminarier på konferensen i Göteborg. Annika Andersson, rådgivare för demokrati och mänskliga rättigheter på Diakonia, tycker att en utmaning med årets tema är att tillämpa rättighetsperspektivet fullt ut.

– Vi får jobba på att påminna oss om detta. Och vilka ord ska vi använda? Det var en intressant diskussion! Detta med makt är ett avgörande tema, vem sätter agendan? Vems berättelse hörs? Allt detta ska bli spännande att diskutera och lära mer om, säger Annika Andersson.

Forum Syd, som är en plattform för över 150 organisationer som aktivt arbetar för en mer rättvis och hållbar värld, kommer att delta med flera seminarier.

– Just nu ser vi ett tydligt och stort värde av att vi är många organisationer som går samman och tillsammans markerar att rasism och diskriminering strider mot grundläggande, universella mänskliga rättigheter. Vi vet att vi till-

Jenny Jansson Pearce, generalsekreterare, Fonden för mänskliga rättigheter

sammans är en stark kraft och att vårt arbete gör skillnad. Detta är viktigt när rasism och strukturell diskriminering breder ut sig, inte minst i Europa och i andra delar av världen, säger Lina Gamble, handläggare på Forum Syd.

DemokratiAkademin kommer i ett av sina seminarier att lyfta fram vilket ansvar skolan har när det gäller att motverka rasism. Det finns mycket som lärare kan och bör göra:

– Antirasistiskt arbete kräver tid, mod och tålamod. När du bemöter fördomar och rasistiska uttalanden i klassrummet: lyssna och bemöt med respekt men var tydlig med var du står. Det finns en rädsla i skolvärlden för att ta i de här frågorna. Vi säger: Var inte rädd. Skolan är inte en värdeneutral plats. Den som jobbar med barn och unga har i sina styrdokument inte bara stöd utan även en skyldighet att stå upp för alla människors lika värde, och att inte låta rasistiska uttalanden stå oemotsagda, säger Anette Pettersson, chef för DemokratiAkademin.

Med seminariet »Brytiga böcker« vill Sensus studieförbund visa hur det går att använda litteraturen som ett redskap för att motverka diskriminering bland barn och unga. Det handlar om att bryta normer och lyfta mänsklig mångfald.

– Under Mänskliga Rättighetsdagarna kombinerar vi normkritisk teori och pedagogisk praktik, och låter deltagarna pröva metoder från projektet, säger Marie Lennerhed, verksamhetsutvecklare på Sensus studieförbund.

Raoul Wallenberg Institutet kommer att lyfta frågor som rör diasporan i ett seminarium. Här handlar det om de utmaningar som människor med afrikanska rötter och den afrikanska diasporan möter i Colombia, Sverige och Turkiet.

– Den gemensamma nämnaren för dessa olika grupper kan identifieras

Clara Berglund, ordförande, Sveriges Kvinnolobby

med en situation av utsatthet, strukturell diskriminering och brist på delaktighet och synlighet i offentligheten, säger Alejandro Fuentes på Raoul Wallenberg Institutet.

Ibn Rushd studieförbund, som samarbetar med muslimska föreningar i hela Sverige, kommer att diskutera konsekvenserna av antiterrorlagstiftningen efter den 11 september 2001.

– Vi vill backa bandet och utvärdera Kriget mot terrorismen. Vi vill också se vad kampen mot terrorismen har inneburit för människornas demokratiska fri- och rättigheter och hur man kan tillämpa en terrorlagstiftning utan att den pekar ut och stigmatiserar svenska muslimer, säger Rashid Musa från Ibn Rushd.

Fonden för mänskliga rättigheter har genomfört granskningen »Har Sveriges romer fått upprättelse?« som kommer att presenteras på Mänskliga Rättighetsdagarna.

– Den visar att en del har gjorts för att ta itu med diskriminering och kränkningar men att mycket fortfarande återstår. Åtgärderna har ofta haft framåtblickande fokus, som den nationella strategin för romsk inkludering, medan gottgörelse och upprättelse ofta fått stryka på foten. Att göra upp med historien av kränkningar är viktig eftersom svenska romer även idag får utstå sviterna från historiska övergrepp. Med granskningen vill vi sätta ett tydligt människorättsperspektiv på frågan, säger Jenny Jansson Pearce, generalsekreterare på Fonden för mänskliga rättigheter.

Den rasism som samerna i Sverige har utsatts för historiskt är något som Svenska kyrkan tar upp.

– Vi undersöker varför det är så tyst i Sverige om vårt koloniala förflutna gentemot samerna. Utifrån prästen Michael Lapsleys erfarenheter av försoningsarbete i Sydafrika och hos urfolk i världen

Malin Slätis, projektledare, Mänskliga Rättighetsdagarna

samtalar vi om vägar till upprättelse av samer och en möjlig försoning i Sverige, säger Kaisa Huuva, handläggare för samiskt kyrkoliv inom Svenska kyrkan.

För Sveriges Kvinnolobby är det viktigt att synliggöra hur rasism och sexism samverkar. I sitt seminarium fokuserar de på frågan om surrogatmödraskap.

– Det är vår tids viktigaste feministiska fråga. Förbud mot handel med människor och barn är grundläggande i deklarationen om mänskliga rättigheter. Det känns särskilt viktigt att lyfta frågan när temat är rasism eftersom surrogatmödraskap hänger ihop med rasistiska och koloniala strukturer och föreställningar där ekonomiskt utsatta surrogatmödrar i fattigare länder ska ställa upp med sina kroppar för köpare från västvärlden, säger Clara Berglund, ordförande för Sveriges Kvinnolobby.

Frågan om vem som får, bör och kan agera för att stoppa rasismen är något som Föreningen Ordfront vill prata om.

– Kan alla agera mot rasism, även »vita svenska män«? Och om man är del av den majoritetsbefolkning som står för förtrycket, men vill ta avstånd och agera emot det – vad bör man tänka på? Det är några av de aspekter som vi kommer att diskutera. Vår utgångspunkt måste vara att agera mot rasism, men frågan är hur, säger Anna Wigemark, ordförande i Föreningen Ordfront som är ekonomisk och juridisk värd för konferensen.

Mänskliga Rättighetsdagarna drivs helt utan vinstintresse och har sedan år 2000 vuxit till en central institution för alla som arbetar med och intresserar sig för mänskliga rättigheter. Med konferensen hoppas arrangörerna kunna bidra till att utveckla tillämpningen av mänskliga rättigheter, både i Sverige och internationellt.

TILLSAMMANS MOT RASISM - I GÖTEBORG

Rasismen granskas när Mänskliga Rättighetsdagarna arrangeras för andra gången i Göteborg.

GÖTEBORG BLIR I ÅR en viktig plats för kampen mot rasismen. Årets tema på Mänskliga Rättighetsdagarna är brännande aktuellt. Rasismens utbredning och organisering är ett hot mot förverkligandet av alla mänskliga rättigheter och mot demokratin. Eva Hessman, stadsdirektör och ambassadör för Mänskliga Rättighetsdagarna i Göteborgs stad, välkomnar konferensen.

– Mänskliga rättigheter är en av grunderna för stadens arbete. Det är i verksamheterna som rättigheterna ska förverkligas. Mänskliga Rättighetsdagarna ger stadens medarbetare möjligheter till kunskapsinhämtning och samverkan med andra för att utveckla det arbete som pågår i våra olika verksamheter. Tillsammans ska vi arbeta mot rasism och diskriminering, säger hon.

Det blir andra gången som staden är med och arrangerar Mänskliga Rättighetsdagarna. Förra gången ägde konferensen rum 2012 och blev då en av de mest välbesökta. Nu är det dags igen.

– Det är med stor glädje som vi välkomnar gäster från när och fjärran till årets konferens. Frågorna om mänskliga rättigheter måste alltid stå högt på agendan eftersom vi varje dag behöver bli påmind om vikten av att debatten och dialogen som värnar de mänskliga fri- och rättigheterna aldrig får tystna, säger kommunalråd Maria Rydén (M).

Flera seminarier kommer att kretsa kring vilka skyldigheter samhället har när det gäller förverkligandet av rättigheter.

– Mänskliga rättigheter är vår värdegrund i Göteborgs stad. Att granska rasismen är en förutsättning för att vi kraftfullt ska kunna stoppa dessa strömningar. Kampen mot rasismen kan vi vinna tillsammans genom att stå upp för de mänskliga rättigheterna, skydda

dem och föra dem vidare, säger Mariya Voyvodova, biträdande kommunalråd med särskilt ansvar för kultur, mänskliga rättigheter och ungdomsfrågor (S).

Att Mänskliga Rättighetsdagarna kommer till Göteborg betyder mycket för staden, menar Andréa Selvén, planeringsledare på enheten för mänskliga rättigheter och nationella minoriteter inom Göteborgs stad.

– Årets tema är högaktuellt, i en tid då rasismen breder ut sig behöver vi stärka arbetet för mänskliga rättigheter. Konferensen sätter mänskliga rättigheter på agendan och vi får möjlighet att reflektera över vårt arbete på ett sätt som kanske inte alltid hinns med i det dagliga arbetet. I grunden handlar det ju om att leverera de mänskliga rättigheterna för de vi är till för, stadens invånare. Vi ser också fram emot möten med medborgarna, vi hoppas få återkoppling på vårt arbete så att vi kan utveckla och förbättra kvaliteten på vår verksamhet, säger hon.

Under konferensen arrangerar Göteborgs stad ett seminarium om romsk inkludering. Ett annat handlar om arbetet med »Hela staden socialt hållbar«.

– Stadens verksamheter mobiliserar för att komma tillrätta med de skillnader i livsvillkor och hälsa som ökar sedan lång tid tillbaka. Mänskliga Rättighetsdagarna ger möjlighet att belysa detta arbete utifrån flera olika perspektiv, inte minst utifrån årets tema, säger Andréa Selvén.

Inom Västra Götalandsregionen har det länge pågått ett arbete med hur en kan arbeta rättighetsbaserat i vardagen. I ett seminarium delar de med sig av erfarenheter, kunskaper och verktyg från ett pilotprojekt som bland annat har pågått inom Angereds Närsjukhus och Psykosvårdkedja Nordost.

– Vi har skiftat perspektiv från bara behov till att också se rättigheter. På tvångsvårdsavdelningen som arbetat i projektet innebär det rent konkret till exempel att de i stort sett helt upphört med bältesläggningar. Vi är nog i projektgruppen rätt så överens om att vardagen inte blivit enklare med ett rättighetsbaserat arbetssätt men däremot bättre, säger Anna Jacobsson på avdelning rättighet, Västra Götalandsregionen.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län medverkar bland annat med ett seminarium om att skapa rättvisa och socialt hållbara städer. Det handlar om skillnader i livsvillkor och strukturell diskriminering. Ett annat seminarium behandlar ungdomars uppväxtvillkor utifrån deras egna livsberättelser.

– Förhoppningen är att årets program bidrar till en större medvetenhet om rasism och strukturell diskriminering. Genom en djupare förståelse av diskriminerande strukturer har vi en större möjlighet att tillsammans bekämpa rasismen på alla nivåer i samhället. Länsstyrelsen arbetar för en ökad mobilisering och samordning för gemensamma och effektivare insatser i länet, säger Talieh Ashjari, mångfaldsdirektör, Länsstyrelsen i Västra Götalands län.

FOTO: JOHAN WEJSTÅL

Med en nyskapande mix av talteater, debatt, punk och performance riktar Teater Smuts ljuset mot fascismens och rasismens utbredning.

PUNK SOM MOTSTÅND

Hur kan motbilder mot rasism se ut? Varför är det viktigt? I Teater Smuts pjäs undersöks fascistiska och rasistiska yttringar i dagens Europa.

FÖRESTÄLLNINGEN handlar om historiens upprepningar, hur fascistiska och rasistiska yttringar ser ut idag och vilka motbilder och strategier som behövs för att etablera nya värden.

– Det är en berättelse om konsten som reaktion och motstånd mot krafter som hotar mänskliga rättigheter och ett demokratiskt, fredligt Europa. I pjäsen ifrågasätter vi normaliseringen av rasism och fascism, vi tar upp hur en kan bli medveten om sina egna privilegier och hur motstånd kan se ut och varför motstånd är viktigt. Pjäsen ger också en historieförankrad nutidsorientering kring fascismens framfart genom Europa, säger SaraBeata Hagström, producent.

I pjäsen spelar uppkäftig punk en viktig roll, både musikaliskt och som en symbol för en motståndsrörelse.

– Vi undersökte också ensemblens relation till denna ofta väldigt vita och manliga scen. Resultatet blev vår egen punk.

Teater Smuts har sedan 2005 producerat scenkonst och olika typer av interaktiva evenemang präglade av en nyskapande mix av talteater, musik, fysisk teater och performance.

– Scenkonstnärligt arbetar vi i en postdramatisk tradition med det som brukar kallas devising vilket gör vårt skapade material unikt och sprunget ur vår konstnärliga forskning och oss själva. Vi har ett politiskt intresse och strävar efter att undersöka, spegla och debattera vår samtid. Våra senaste föreställningar har handlat om ojämställdhet samt om fascism och andra odemokratiska rörelser, säger SaraBeata Hagström.

Föreställningen som sätts upp på Mänskliga Rättighetsdagarna är ett utdrag ur pjäsen *Teater Smuts startar punkband – motståndsstrategier i ett fascistiskt Europa*. Pjäsen hade premiär hösten 2014 och nypremiär i mars 2015.

Teater Smuts startar punkband – motståndsstrategier i ett fascistiskt Europa

Tid: Måndag 15.00-16.00 G4

På scen: Sara Eriksson, Pär Hagström, SaraBeata Hagström, Misagh Sharifian, Samuel Sjunnesson, Paloma Winneth

Regi: Kristina Wejstål

Dramaturgi: Maria Jansson Gunnman

Musik: Pär Hagström och SaraBeata Hagström

Teknik/Scenografi: Oskar Ekstrand

Producent: Kristina Eriksson och SaraBeata Hagström

Saga Björklund Jönsson och Amanda Elsa Larsson har gjort föreställningen *RÖST: against racism*.

FOTO: MARIA BJÖRKLUND JONSSON

Röst mot rasism

»Vad skulle du säga om alla lyssnade?« Den frågan är utgångspunkten för den undersökande föreställningen *RÖST: against racism* som sätts upp under Mänskliga Rättighetsdagarna.

– Denna fråga utgör grunden för vårt arbete och svaren gestaltar vi genom bland annat musik, text, tystnad, dans och film, säger Amanda Elsa Larsson.

Tillsammans med Saga Björklund Jönsson har hon startat ett scenkonstprojekt som handlar om att ge röst åt människor som annars inte hörs i samhället. Föreställningen görs på uppdrag av Göteborgs Stadsmission och en viktig arbetsmetod är att fler människor ska få ta del av och vara en del av teatern.

– Alla får vara med i *RÖST*. För att möjliggöra detta utvecklade vi »drop-in-metoden«. Vem som helst kan komma och gå som den vill under hela rep- och spelperioden. Vi välkomnar alla att medverka utifrån sina förutsättningar. Vissa vet inte om de är nyktra nästa vecka. Vissa vet inte om de måste jobba över varannan onsdag. Vissa vet inte ifall de får stanna kvar i Sverige när det är dags för premiär, säger Saga Björklund Jönsson.

Föreställningen som görs för Mänskliga Rättighetsdagarna skapas under hösten och innehåller minst fem språk.

– *RÖST: against racism* kommer bland annat att handla om hur vi tillsammans kan organisera oss mot rasism och hur vi genom möten kan skapa förståelse för varandra, säger Amanda Elsa Larsson.

Ett av svaren som gestaltas är: »Vi är alla människor under samma himmel, med fötterna på samma jord«.

RÖST: against racism

Tid: Tisdag 13.00- 14.00 G4

Idé, regi och musik: Saga Björklund Jönsson och Amanda Elsa Larsson

PRÄGLAD AV APARTHEID

Den sydafrikanska domaren Navi Pillay, FN:s tidigare högkommissarie för mänskliga rättigheter, medverkar under Mänskliga Rättighetsdagarna i Göteborg. Uppvuxen i ett samhälle präglad av apartheid har hon arbetat för människors lika värde under större delen av sitt liv.

UTÖVER SIN POST som högkommissionär inom FN har Navi Pillay varit ordförande i Rwandatribunalen och domare i Internationella Brottmålsdomstolen i Haag (ICC). Hon har återkommande gjort tydliga ställningstaganden mot rasism. Under ett av sina sista tal som högkommissionär, i juni 2014 i Genève, uttryckte Pillay sin oro över den högerextrema utvecklingen i Europa och önskade utbildningskampanjer i mänskliga rättigheter för att motverka trenden.

– I dessa oroliga tider där vi över hela världen upplever en våg av rasistiska, religiösa och hatiska uttalanden samt våldshandlingar från extremistgrupper där många ifrågasätter människors lika värde, är dialog och eftertanke viktiga, säger den tidigare högkommissionären inför sin medverkan i Göteborg.

Född 1941 i Durban, Sydafrika, växte hon upp i ett samhälle präglad av apartheid. 1967 blev hon den första kvinnan i sin hemprovins att starta en advokatbyrå och under 30 år arbetade hon med

FOTO: UN PHOTO JEAN-MARC FERRI

Navi Pillay, FN:s tidigare högkommissarie för mänskliga rättigheter.

att försvara regimkritiska röster. Hon lyckades bland annat driva igenom beslutet att tillåta politiska fångar på Robben Island att få tillgång till en advokat – en av dessa fångar var Nelson Mandela.

Navi Pillay blev senare landets första icke-vita kvinna i Högsta domstolen. I FN har hon bland annat varit pådrivande i skapandet av en rättspraxis kring våldtäkt samt i frågor som rör yttrandefrihet, kvinnorättsfrågor och hatpropaganda.

Under Mänskliga Rättighetsdagarna kommer Navi Pillay att medverka vid invigningen och i ett seminarium om FN:s nya agenda för global utveckling, där rättighetsperspektivet är tydligare än i millenniemålen.

– Jag är mycket glad över att bli inbjuden att delta i Mänskliga Rättighetsdagarna. Jag har under lång tid samarbetat med civilsamhället, både i mitt eget land, i kampen mot apartheid och som FN:s högkommissionär för de mänskliga rättigheterna. Som högkommissionär får man mandat av FN:s generalförsamling att skydda och främja mänskliga rättigheter i världen, ett mandat som kräver ett nära samarbete med civilsamhällets aktörer. De är våra ögon och öron ute i världen. Likaså respekterar och beundrar jag icke-statliga organisationer i Sverige och deras passion och aktivism. Det är väldigt speciellt att på det här sättet lyfta mänskliga rättigheter genom en årlig konferens. Jag hoppas på att bli inspirerad och få ny energi, säger Navi Pillay.

Invigning

Tid: Måndag 9.30–10.30 Kongresshallen

The New Development Agenda

Tid: Måndag 13.00–14.30 Kongresshallen

Tro, hopp, samarbete

Det är lätt att få bilden av att religion bara skapar konflikter i samhället. Men runt om i Sverige pågår ett aktivt arbete där olika trossamfund samarbetar för att motverka afrofobi, antisemitism, antiziganism och islamofobi. Hur ser det arbetet ut och vilka är utmaningarna när det gäller interreligiöst arbete? Om det handlar flera seminarier under Mänskliga Rättighetsdagarna.

Det blir också samtal om hatbrott och antisemitism, med bland annat Jonathan Leman från Expo, och under måndag den 9 november, på årsdagen av Kristallnatten, medverkar Daniel Jonas från Judiska Församlingen i Göteborg i ett seminarium för att minnas nazismens offer. Mänskliga Rättighetsdagarna samarbetar med manifestationen i Göteborg samma kväll till minne av Kristallnatten.

Samling mot rasism

Tid: Måndag 11.00–12.00 G3

Vågar vi vågra hata?

Tid: Måndag 13–14.30 J2

Kristallnatten – ett vittnesbörd

Tid: Måndag 16.00–16.30 Stora scen, utställartorget

Hur mycket hat krävs för en pogrom?

Tid: Måndag 16.30–17.00 Stora scen, utställartorget

FOTO: EA CZYZ

Med instagramkontot @SvartKvinna, som startade 2014, ville skribenten Fanna Ndow Norrby visa upp de fördomar och den rasism som svarta kvinnor i Sverige utsätts för. Responsen blev enorm. Efter några månader följde omkring 40 000 människor de berättelser, upplevelser och erfarenheter som skickades in till kontot. Nu har ett urval av texterna samlats i boken *Svart kvinna* (Natur och Kultur) tillsammans med nyskrivna bidrag av skribenter som Judith Kiro och Valerie Kyeyune Backström. På Mänskliga Rättighetsdagarna samtalar Fanna Ndow Norrby med Lawen Mohtadi, författare och förläggare, om boken och vardagsrasismen.

Svart kvinna

Tid: Måndag 13.00–13.30 Stora scenen

TANKAR OM RASISM

Vad innebär begreppet rasism och hur märks de nationalistiska strömningarna i Sverige? Samson Beshir, Elena Namli, Godwyll Osei-Amoako och Alexandra Pascalidou delar med sig av sina tankar.

»Vi är skyldiga att kämpa«

Hur påverkar en växande nationalism i Europa jämställdhetskampen och kvinnors liv, Alexandra Pascalidou, journalist och moderator i Kvinna till Kvinna seminarium om nationalisms konsekvenser för jämställdhet?

– Nationalismen krymper kvinnors liv och rättigheter. Deras mål är en reträtt från de rättigheter feminister kämpat för, ofta med livet som insats. Plötsligt ska kvinnor tillbaka till spisarna och fylla funktionen som reproduktionsmaskiner utan andra anspråk än mödrskapet i en tyst tillvaro. Det är skrämmande med tanke på nationalisms synkroniserade framfart över de europeiska gränserna.

Hur har du själv märkt konsekvenserna av de nationalistiska strömningarna i Sverige?

– Jag är ett av tusentals offer som dagligen tvingas leva med hat, hot, hån och trakasserier med enda avsikten att tysta mig. Det är en mobiliserad, manlig mobb som verkar målmedvetet och lyckas väl i sina ambitioner att krossa sina motståndare. I min omgivning har jag flera kvinnor som retirerat av rädsla och oro. För dem, för oss, för våra döttrar, är vi skyldiga att fortsätta kämpa.

Diskussionen på Mänskliga Rättighetsdagarna kommer att utgå från Expos och Kvinna till Kvinna studie *Patriotism and Patriarchy – The impact of nationalism on gender equality*. Medverkar gör, förutom Alexandra Pascalidou, Jelena Memet från Alternative Girls' Center i Serbien, Sara Duarte från Expo och Christina Hagner från Kvinna till Kvinna.

Patriotism and Patriarchy

Tid: Tisdag 9.00–10.00 G2

FOTO: PAVLOS EFTHIMIOU

Alexandra Pascalidou

»Rasism antar ständigt nya former«

Hur definierar du begreppet rasism, Elena Namli, professor i etik vid Teologiska institutionen vid Uppsala Universitet?

– Rasism är en ideologi eller en uppfattning som tillskriver människor vissa bestående egenskaper på grund av deras verkliga eller påstådda grupptilhörighet. Dessa egenskaper anses sedan legitimera särbehandling av människor. Här är det av stor vikt att rasism inte alls kräver existens av raser. Istället antar rasism ständigt nya former då till exempel etnicitet, kultur eller religion används för att peka ut människor som skulle vara annorlunda på ett sätt som ursäktar sämre behandling. Rasism utövas ofta av människor som inte anser sig vara rasister men som tar sig friheten att beskriva andra, hävdar att de vet hur andra är. En vanlig erfarenhet hos dem som utsätts för rasism är att de inte själva får berätta sin historia utan definieras av andra. I dagens Europa är det tyvärr vanligt att människor som menar sig vara liberaler och demokrater säger att »muslimar har annorlunda värderingar« när de vill begränsa andras rättigheter eller stärka egna privilegier.

Du har föreslagit att Sverige bör följa FN:s konvention om att förbjuda organisationer som främjar rasdiskriminering. Vad skulle det innebära?

– Det skulle innebära att bannlysa rasism i det offentliga rummet, att erkänna att varken yttrandefrihet eller organisationsfrihet är absoluta i en demokrati. Jag är övertygad om att rasism inte kan motarbetas genom att vi offentligt samtalar med rasister om de grupper som rasismen riktar sig mot. Det enda vi har uppnått är att rasistiska preferenser, som alltid finns i samhällen, har blivit normaliserade. Notera att normala kan de aldrig bli eftersom de leder till ökade sociala spänningar och på sikt våld. Historien ger inga andra lärdomar än att rasism leder till våld. För att demokratin ska överleva gäller det att både värna om yttrandefriheten och att skydda de grupper som på olika grunder ifrågasätts av majoriteten.

Under Mänskliga Rättighetsdagarna deltar Elena Namli i seminariet »Skyddar mänskliga rättigheter mot rasism?« tillsammans med Irene Molina, professor i kulturgeografi, Uppsala universitet, och Stefan Jonsson, professor i etnicitet, Linköpings universitet.

Skyddar mänskliga rättigheter mot rasism?

Tid: Måndag 15.00–16.00 J1

FOTO: MIKAEL WALLERSTEDT

Elena Namli, professor i etik vid Teologiska institutionen vid Uppsala Universitet

»Utgå från de drabbades perspektiv«

Vad är viktigt att få fram i årets tema, Godwyll Osei-Amoako från Centrum Mot Rasism och Samson Beshir från Ungdom Mot Rasism?

– Att vi ställer oss frågorna: Vem får tala när besluten fattas och när dagordningen sätts för den antirasistiska politiken? Det handlar om en förståelse för att arbetet med att eliminera rasism ska göras utifrån de drabbades perspektiv. Detta är egentligen inga konstigheter och ses som en självklarhet när det bland annat gäller hbtq-, kvinno-, funktis- och klassfrågor.

Vilka perspektiv hoppas ni kunna bidra med?

– För att eliminera den strukturella rasismens orsaker och utfall hoppas vi kunna lyfta fram att det är viktigt att inkludera konkreta åtgärder med syfte att stärka den socioekonomiskt svagare parten.

Vad är den största utmaningen idag för alla som vill motarbeta rasism?

– En stor utmaning är att Sverige inte har gjort upp med sin rasistiska historia, att man inte har dekonstruerat den 500-åriga kunskapsproduktion som rastänkandet vilar på. Istället har kunskaperna om rasism mystifierats. Det talas om fördomar, främlingsfientlighet, infolerans. Begrepp som reducerar rasism till en, ofta spontan, missaktning mot någon, fristående från maktstrukturer.

Under Mänskliga Rättighetsdagarna deltar Godwyll Osei-Amoako och Samson Beshir bland annat i seminarierna »Rasism – vad är det egentligen?« och »Politiska ansatser för att eliminera rasism«.

Rasism – vad är det egentligen?

Tid: Måndag 13.00–14.30 G1

Politiska ansatser för att eliminera rasism

Tid: Tisdag 10.30–12.00 K2

Godwyll Osei-Amoako, Centrum Mot Rasism

Samson Beshir, Ungdom Mot Rasism

FOTO: RASMUS PANAGIOTIS COLUMBUS

"BOSTADSBRIST – ETT BROTT MOT MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER?"

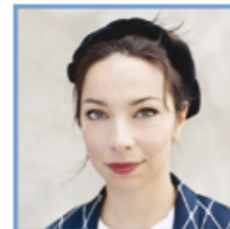
Anna Lönn Lundbäck
Regionchef,
Hyresgästföreningen

Jahja Zeqiraj
Ordförande, Göteborgs
fastighetsnämnd

Kurt Eliasson
Vd, Sabo

Vanda Kehr
Projektutvecklare,
jagvilhabostad.nu

Jazz Munteanu
Göteborgs rättighets-
center (moderator)

När: Tisdag 10 november kl. 13-14. Var: Sal J2.

Hyresgästföreningen **obs!** Panelsamtalet teckentolkas

Kultur botar fanatism!

Oförsonligheten går allt längre ned i åldrarna och det är mycket oroande. Kan vi motverka detta med fantasins kraft? Är kultur ett motgift mot intolerans?

9 november kl 11-12 i sal G1

Arrangör: Teskedsorden

Medverkande: Emil Jensen, Rudy Mengesha och Johan Karlgren

Moderator: Lovisa Fhager Havdelin

Välkomna!

TESKEDSORDEN
Tillsammans för mångfald och tolerans

TESKEDSORDEN arbetar genom en aktiv dialog med barn och ungdomar för ökad tolerans och respekt människor emellan. Grundades 2006 av Tidningen VI.

Författaren Katarina Taikon arbetade för romernas rättigheter i Sverige.

»HON FÖRÄNDRADE SVERIGE«

Nu kommer filmen om Katitzis skapare, Katarina Taikon, som i hela sitt liv arbetade för romernas mänskliga rättigheter.

DE SJÄLVBIOGRAFISKA BÖCKERNA om Katitzi gjorde Katarina Taikon till en av Sveriges mest lästa och älskade författare. Hennes kamp för romernas rättigheter fick stort genomslag, men hon mötte också motstånd. Under hösten 2015 har dokumentärfilmen om henne premiär. Den heter rätt och slätt *Taikon*.

– Trots att hon är en av 1900-talets viktigaste gestalter för mänskliga rättigheter i Sverige har Katarina Taikon en undanskymd roll i svensk historia. Vi ville skildra hennes arbete och porträttera en spännande tänkare och aktivist som med stor integritet har varit med och förändrat Sverige. Efter att min bok om Katarina Taikon, *Den dag jag blir fri*, kom ut 2012 kände jag att nästa steg var en dokumentärfilm. Med en film blir historien mer direkt och tillgänglig och framför allt får man se och höra Katarina Taikon själv. Det blir levande på ett annat sätt än en bok, säger journalisten,

författaren och förläggaren Lawen Mohtadi som har regisserat filmen tillsammans med Gellert Tamas, dokumentärfilmare, författare och journalist.

Vad kan hennes kamp för romernas mänskliga rättigheter lära oss idag?

– Att Sverige har en historia av exkludering och rasism som vi inte känner till, det är inte en del av vår nationella berättelse och följaktligen inte heller något som vi har gjort upp med.

Har ni mött någon sida av Katarina Taikon under arbetet med filmen som har förvånat er?

– Hennes förmåga att genomskåda den politiska retoriken.

Filmen distribueras genom TriArt Film och på Mänskliga Rättighetsdagarna kommer delar av filmen att visas under ett samtal med Lawen Mohtadi.

Taikon (filmvisning och samtal)
Tid: Tisdag 14.30-16.00 G4

Astrid Assefa, från föreningen TRYCK

FOTO: MARIKA LINDBOM

Hudfärgens betydelse

Varför finns det så få svarta skådespelare inom svensk film och teater? Och när de förekommer – varför får de oftast gestalta udda karaktärer medan vita får agera »vanliga«?

För att få till en förändring bildades kultur-föreningen TRYCK år 2011 av kulturarbetare ur den afrikanska diasporan verksamma i Sverige.

– Vi startade utifrån ett behov av att mötas och dela erfarenheter och reflektera över dem. För att stärka oss. Vi är vana vid att vara den enda svarta på teatern, på universitetet, på den konstnärliga utbildningen, vid filminspelningen, på museet, på tidningen, ja över huvud taget inom kultur- och konstvärlden och inom humanioraforskningen. Med TRYCK belyser vi den svarta diasporans historia och nutid i Sverige både för oss själva och i offentligheten, säger Astrid Assefa, skådespelare och en av initiativtagarna till TRYCK.

Ni ger ut kulturarbetarkatalogen PUSH (det som tidigare kallades Black List) som är en katalog över afro-svenska kulturarbetare. Varför behövs den?

– PUSH kom till därför att regissörer som sökte skådespelare med afrikanskt ursprung för film och teater fick höra av casting-ansvariga att det knappt fanns några sådana. I PUSH-registret finns skådespelare, sångare, regissörer, filmare, manusförfattare, humanioraforskare, bildkonstnärer och många andra.

Under Mänskliga Rättighetsdagarna medverkar föreningen med seminariet »Afrikanska röster från kontinenten och ur diasporan« där skådespelare från TRYCK framför ett collage ur samtida afrikansk litteratur.

– Den röda tråden är varje människas värdighet som attackerar, kränks, men också bevaras och försvaras. Den goda stärkande blicken och den onda förgörande. Möten och icke-möten, säger Astrid Assefa, som sammanställer och regisserar collage.

Afrikanska röster från kontinenten och ur diasporan
Tid: Måndag 11.00-12.00 G4

HUR BEMÖTER VI RASISM I KLASSRUMMET?

Måste skolor tacka ja till besök av politiska partier? Vad innebär Sveriges koloniala arv och vilken roll har skolan i att sprida kunskap om och motverka diskriminering?

Det är några av de ämnen som kommer att diskuteras på Mänskliga Rättighetsdagarna i Göteborg. En extra stor satsning görs gentemot lärare på gymnasiet, med flera seminarier som handlar om hur en kan arbeta mot rasism i skolan.

– Enligt skollagen ska alla som arbetar inom skolan ta avstånd från rasism och aktivt motverka den. På Mänskliga Rättighetsdagarna kan lärare, pedagoger och rektorer få veta mer om hur de arbetar rättighetsbaserat i skolan och få konkreta tips på vad de kan göra för att motarbeta kränkningar och hat, säger Malin Slätis, projektledare för Mänskliga Rättighetsdagarna.

Behovet av fortbildning är stort, anser Olof Linton, gymnasielärare i Stockholm som förra året startade Facebookgruppen Lärare mot rasism.

– Lärare ska med tydlighet förklara att alla människors lika rättigheter och lika värde inte är något man kan kompromissa om, det är de grundstenarna som hela samhället vilar på, säger Olof Linton.

Selma Gušić med projektteam från Ungdom Mot Rasism arbetar med ett antirasistiskt skolnätverk i Malmö och kommer att lansera ett nationellt antirasistiskt skolnätverk under Mänskliga Rättighetsdagarna.

– Vi anser att skolpersonal behöver forum för att träffas och utbyta idéer. Ett nätverk är inte ett svar på rasismen i Sverige. Till ett nätverk får en sällan de personer som kanske skulle behöva lära sig mer om frågan. Men ett nätverk kan hjälpa de som redan står och kämpar att

få mer vatten på sin kvarn och därmed mer muskler för att vända opinioner, strukturer och normer i dessa frågor, säger hon.

I Malmö har det antirasistiska skolnätverket funnits i tre år och skapat vägar för samarbete mellan civilsamhället och den offentliga sektorn. Men den stora utmaningen när det gäller rasismen i skolan och i samhället är bristen på kunskap, menar Selma Gušić.

– Vi saknar verktyg för att överhuvudtaget prata om rasism och komma fram till en gemensam analys. Dessa frågor förpassas till individuella upplevelser och känslor och talas sällan om i form av samhälleliga strukturer som vi alla på olika sätt bidrar till och återskapar.

Skolans viktigaste uppdrag är att inge alla elever en känsla av självvärde, en förståelse för allas mänskliga rättigheter och utrymme att påverka i samhället oavsett vem du är, anser Selma Gušić.

Enligt Kitimbwa Sabuni på Afrosvenskarnas riksförbund har skolan en viktig roll i arbetet mot rasism.

– Som den institution som fostrar barn och ungdomar till demokratiska medborgare har skolan givetvis ett ansvar. Inte minst med tanke på att 25 procent av

svenska elever i grundskolan inte är vita behöver svenska skolan göra ett bättre jobb för att återställa deras självförtroende och hjälpa alla våra unga att förstå rasism så att de är rustade att bygga upp ett samhälle där rasism spelar en mindre roll för att avgöra människors livsvillkor, säger han.

Ett problem, menar Kitimbwa Sabuni, är att i dagens Sverige förstås rasism sällan som en fråga om makt, rättigheter och tillgång till privilegier utan diskuteras nästan enbart som en fråga om attityder.

– Det är viktigt att understryka att rasism inte främst är en moralisk fråga om värderingar utan en mekanism för social skiktning som fördelar makt och tillträde till rättigheter och privilegier utifrån föreställningar om ras. I Sverige betyder det att vithet leder till företräde och privilegier på icke-vita människors bekostnad. Jag hoppas att det blir ett tillfälle att föra den här diskussionen på ett odramatiskt sätt. Det finns annars en tendens att ta för mycket hänsyn till irrationella känslor av utpekande och skuldbeläggande av vita människor som gör att vi anpassar vårt språk på ett sätt som leder till otydlighet. Till exempel verkar det vara ett problem att använda

nödvändiga kategorier som »vit«, »förtryck« eller till och med ordet »rasism« när man diskuterar rasism i Sverige. Den otydlighet är en viktig faktor bakom att vi inte kan utmana och bekämpa den rasism som finns i Sverige. Jag hoppas att Mänskliga Rättighetsdagarna innebär att vi bryter med den historien, säger Kitimbwa Sabuni.

Afrosvenskarnas riksförbund kommer bland annat att medverka med ett seminarium om afrofobi idag och igår.

– Om vi inte berättar om Sveriges koloniala arv bidrar vi till idén om svensk exceptionalism. Det är idén att Sverige till skillnad från andra europeiska länder inte har haft något med kolonialism och rasism att göra och att rasism därför inte har någon relevans för att förstå Sverige i vår tid. Sverige var delaktigt i den transatlantiska slavhandeln och i kolonialism ute i världen och inom Sveriges gränser mot samerna. Bara genom att studera den här historien och Sveriges viktiga roll i produktionen av kolonialt rasistiskt tankegods kan vi förstå rasismen i vår tid, säger Kitimbwa Sabuni.

Hugo Wester på Skolverket tror att en bra start för att arbeta antirasistiskt är att lärare och elever tillsammans bottenar i en gemensam förståelse i vad skolans värdegrund faktiskt betyder.

– Då blir det lättare att med aktiva insatser konsekvent reagera på och hantera rasistiska uttryck i skolan. Personal i skolan behöver också stärka sin medvetenhet om hur normer påverkar till exempel förväntningar och bemötanden. Vi behöver våga jobba mer med frågan om när skolan själv blir en del av problemet genom att den upprätthåller ojämlika strukturer och föreställningar om skillnader.

En stor utmaning för lärare, tror han, är att kunna leda samtal där alla elevers åsikter och tankar får komma fram och

samtidigt värna alla elevers rätt till skydd mot kränkande behandling.

– Rädslan att riskera att elever upplever kränkningar gör att lärare ibland backar från dessa viktiga samtal. Skolan kan aldrig bli värdenneutral och uttryck av rasism och främlingsfientlighet är oförenliga med skolans värdegrund. Men här behöver vi vässa verktygen. Demokrati görs bäst tillsammans – genom att värdegrunden prövas, erövrats och problematiseras, säger Hugo Wester.

Under konferensen kommer Skolverket att göra poddar med Utbildningsradions mediepedagoger (@UR_Pedagogerna) om olika konkreta utmaningar när det gäller arbetet mot rasism i skolan.

– Det kommer att bli öppna samtal med skolpersonal och andra gäster. Vi utgår från olika scenarier och pekar på olika resurser som Utbildningsradion har, säger Hugo Wester.

En myndighet som har lång erfarenhet av att ta fram metoder och material om demokrati och mänskliga rättigheter för skolan är Forum för levande historia.

– Hur man förmedlar kunskaper, skapar en öppen dialog och genomför aktiva insatser spelar en oerhört viktig roll, säger Karin Wiström, projektledare på Forum för levande historia.

– Vi arbetar mycket med personliga berättelser och olika perspektiv. Till exempel åskådare, offer och förövare. Samtal som tillåter olika åsikter utan att kränka är en annan viktig metod. Det behövs om elever ska kunna utveckla kritiskt tänkande, förmåga att ställa frågor och känna empati. Sedan får man inte glömma att varje klassrum är unikt. Därför är det viktigt att lärare som använder våra material ska stötta i att utveckla egna metoder, säger Karin Wiström.

Olof Linton

Selma Gušić

Kitimbwa Sabuni

Programtips för lärare:

🔥 **Människors uppfattning om rasism**
Tid: Måndag 11:00–12:00 G2

🔥 **Rasism – vad är det egentligen?**
Tid: Måndag 13:00–14:30 G1

🔥 **Från åskådare till aktör**
Tid: Måndag 13.00–14.30 R24+25

🔥 **Har Sveriges romer fått upprättelse?**
Tid: Måndag 15:00–16:00 G1

🔥 **Afrofobi idag och igår**
Tid: Måndag 16:30–17:30 G2

🔥 **Antiziganismen då och nu – en bok för högstadiet**
Tid: Måndag 16:30–17:30 G1

🔥 **Brytiga Böcker – normkreativa metoder för barn och bibliotek**
Tid: Måndag 16:30–17:30 R24+25

🔥 **I skuggan av Kriget mot terrorismen**
Tid: Tisdag 9:00–10:00 G1

🔥 **Så möter vi rasism i skolan**
Tid: Tisdag 10:30–12:00 K3

🔥 **Staten och svenskheten**
Tid: Tisdag 10:30–12:00 G4

🔥 **Skolan som antirasistisk arena**
Tid: Tisdag 14:30–16:00 K1

🔥 **»Vi skriver ju inte så mycket om religion« – ett samtal om svenska nyhetsmediers bilder av muslimer**
Tid: Tisdag 14.30–16.00 K2

🔥 **Inkludera mera – folkhögskolan som aktör för ett mer inkluderande samhälle**
Tid: Tisdag 14:30–16:00 R22+23

Håll utkik efter den här boksymbolen i schemat!

Ta med din klass!

Ett stort antal seminarier riktar sig till elever på gymnasiet. Ta med din skolklass och låt dem förkovra sig! Biljetter bokas gruppvis på vår hemsida: www.mrdagarna.se. På utställartorget och i foajén – som är helt gratis att besöka – finns öppna scener med miniseminarier och omkring 70 utställare som arbetar med mänskliga rättigheter i praktiken. För mer information, kontakta oss gärna på: info@mrdagarna.se

DO är en myndighet som arbetar för lika rättigheter och möjligheter och mot diskriminering som har samband med kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

diskriminerings
ombudsmannen

DO på MR-dagarna

DO Agneta Broberg inleder samtal med andra aktörer om arbetet i socialtjänsten och nyhetsmediers bild av muslimer. Båda seminarierna teckenspråkstolkas.

”Vi diskriminerar väl inte?”

– ett samtal om arbetet inom socialtjänsten

Tisdag 10 november, kl 10.30-12.00, sal G3

Seminarium om hur vi riskerar att kategorisera andra människor och tillskriva dem kollektiva egenskaper. För personer som arbetar i det allmänna tjänst - som socialtjänst - är det särskilt viktigt att bemöta människor på ett likvärdigt sätt. Hur gör vi det? Vad betyder Sveriges grundlag? Var ligger ansvaret?

”Vi skriver ju inte så mycket om religion”

– ett samtal om svenska nyhetsmediers bilder av muslimer

Tisdag 10 november, kl 14.30-16.00, sal K2

Forskningsstudien ”Representationer, stereotyper och nyhetsvärdering” har undersökt hur muslimer skildras i svenska nyhetsmedier. Vilka lärdomar kan dras av studien? Hur kan behovet av snabb nyhetsrapportering balanseras mot behovet av ingående bevakning av komplexa sammanhang? Hur påverkar mediabilden muslimers rättigheter? Ett samtal om medielogik och möjliga skygglappar.

Läs mer på www.do.se/kalendarium

PLATS FÖR FLICKKAN

Ung och kvinna - det är två faktorer som ofta begränsar flickors möjligheter, men det vill Flickaplattformen ändra på.

TANKEN MED FLICKAPLATTFORMEN är att samla alla aktörer som arbetar för att stärka flickors position i samhället.

– Vi tycker att frågor som rör flickor och unga kvinnor är ett område som behöver prioriteras mer, både på myndighetsnivå och inom civilsamhället, likväl i Sverige som globalt. Samtidigt ser vi att det finns många aktörer som arbetar med jämställdhetsfrågor och flickors rättigheter. Flickaplattformen behövs alltså för att skapa ett långsiktigt och hållbart samarbete mellan dessa aktörer, vilket i förlängningen bidrar till ett mer jämställt och inkluderande samhälle, säger Liinu Diaz Rämö, projektledare för Flickaplattformen.

Arbetet startade under 2014 och ska pågå i tre år. Förutom att vara en digital mötesplats organiserar Flickaplattformen fysiska träffar för att utbyta metoder och kunskaper.

– Tillsammans bedriver vi ett progressivt påverkansarbete gentemot allmänhet och makthavare. Genom Flickaplattformen kan vi belysa de brister som finns idag när det gäller flickors rättigheter, men det är viktigt för oss att arbeta lösningsinriktat och lyfta förbilder och framgångshistorier för att visa hur vi kan förändra situationen. Vi vill vara en inspirationskälla och få fler att arbeta med dessa frågor, men också peppa dem som arbetar med detta till att fortsätta skapa förändring.

Trots att jämställdhet är en av vår samtids stora frågor, glöms de ungas röster och erfarenheter i den debatten, menar Liinu Diaz Rämö.

– Vi ser att både köns- och ålders-

maktsordningen begränsar flickor och deras möjligheter och diskriminerar flickor i dubbel bemärkelse, dels för att de är kvinnor, dels för att de är unga.

Ett stort hinder är att det inte finns så mycket kunskap om just flickors rättigheter, tror hon.

– Många har inte förstått att kvinnors och flickors rättigheter kan skilja sig åt, även om orsaken till diskrimineringen bygger på samma grund. Det finns också en bild av att Sverige är jämställt och bra på flickors rättigheter, att problemen finns någon annanstans. Vi vill visa att så inte är fallet, de strukturer som förtrycker flickor är globala

Liinu Diaz Rämö

och återfinns även i Sverige. Vi behöver även bli bättre på vilka som inkluderas i jämställdhetsarbetet, när det pratas om flickor och den diskriminering de utsätts för görs sällan deras egna röster hörda. Vi vill alltså att jämställdhetsarbete ska handla om mer än jämställda löner, pensioner och föräldraförsäkring.

På Mänskliga Rättighetsdagarna deltar Flickaplattformen med miniseminarier, ett Flickatorg på utställningsområdet och ett seminarium på Världskulturmuseet på söndagen den 8 november.

– Förhoppningen är att Flickatorget ska bli något som sticker ut från »de vanliga« bokborden, något som blir en »snackis« och väcker uppmärksamhet!

Bakom Flickaplattformen står organisationen Hungerprojektet, som arbetar för att minska hunger och fattigdom i världen genom att bland annat stärka kvinnors ledarskap, samt Crossing Boards som arbetar med metoder för jämställdhet.

»Ingen är bara sin hudfärg«

Så kan kommuner förebygga och motverka rasism.

DET ÄR PÅ LOKAL och regional nivå som rätten till sådant som hälsa, utbildning och bostad förverkligas. Många kommuner, landsting och regioner arbetar aktivt för att främja det, men enligt en kartläggning som Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har gjort behöver kunskapen om mänskliga rättigheter och om kommuners och landstings roll öka.

– Det behövs mer samordning och systematik för att rättighetsperspektivet ska kunna bli en del i den dagliga verksamheten, säger Tyra Warfvinge, handläggare på Sektionen för demokrati och styrning på SKL där ett utvecklingsarbete om detta drar igång under hösten.

På Mänskliga Rättighetsdagarna medverkar organisationen med flera seminarier, bland annat om hur kommuner kan förebygga och motverka rasism och diskriminering.

– Vi leder ett nätverk som utgår från ett europeiskt tiopunktsprogram inom kommunala områden som utbildning, bostäder, sysselsättning samt kultur och fritid. Eskilstuna kommun har till exempel satsat på kompetensutbildning om diskriminering för samtliga medarbetare på kommunens bostadsbolag för att komma tillrätta med diskrimineringen på bostadsmarknaden. Andra exempel är bildandet av ett antifascistiskt skolnätverk i Malmö och Botkyrka kommuns och IFK Tumbas satsning för barn och ungdomar inom fotbollen på temat »Ge rasismen rött kort«, säger Tyra Warfvinge.

När det gäller arbetet mot rasism är det viktigt att anlägga ett helhetsperspektiv, framhåller hon.

– Ingen människa är bara sin hudfärg eller sitt födelseland, lika lite som att vi bara skulle bestå av vårt kön, vår sexuella läggning eller får funktionsförmåga. Våra livsvillkor påverkas av en mängd faktorer som ofta samverkar eller förstärker varandra. Vi som arbetar för att förebygga rasism och diskriminering måste ta fasta på det här i analyser och åtgärder, precis som jämställdhetsarbete måste bygga på devisen »alltid kön - aldrig bara kön«.

»Ge rasismen rött kort« är Botkyrka kommuns och IFK Tumbas satsning för barn och ungdomar inom fotbollen.

What do
PAPER AIRPLANES
and
HUMAN RIGHTS

Have in Common?

**RAOUL
WALLENBERG
INSTITUTE**

Find out at our
stand No.28

Come and listen about Polish Humanitarian Action
**POLISH HUMANITARIAN AID
FOR GLOBAL HUMAN RIGHTS**

Tuesday 10 November 14.30-15.00, lilla scenen

Polish Humanitarian Action, one of the most renowned Polish non-governmental organizations, will present its perspective on:

- Protection of human rights in conflict areas and in complex emergencies
- Connection between access to water and human rights
- Experience of working in most turbulent regions of the world, e.g. South Sudan, Somalia, Syria, Ukraine and Nepal

Once a beneficiary of humanitarian aid, now Poland is out there helping others. Come and listen to our success story!

Stand no. 57

Skicka staten på kurs

Uppsala universitet utbildar stabsanställda.

Hur bör en polis agera vid omhändertagande av barn under 18 år? Hur kan anställda inom kriminalvården genomföra kroppsvisiteringar utan att kränka den som visiteras? På uppdrag av regeringen utbildar nu Uppsala universitet statsanställda i mänskliga rättigheter utifrån ett människorättsbaserat arbetssätt.

METODEN MED ETT människorättsbaserat arbetssätt utvecklades av FN under tidigt 2000-tal och betyder att till exempel en myndighet eller en organisation verkar för att inte diskriminera eller kränka en persons eller en grups rättigheter. I Sverige har den offentliga sektorn i uppdrag att garantera alla människors lika värde och individens frihet och värdighet.

– Generellt sett är svenska statstjänstemän duktiga på sitt jobb, men det finns också förbättringsområden. Ett sådant område är tillämpningen av mänskliga rättigheter, där Sverige har fått en del kritik från internationellt håll om brister i det systematiska genomförandet hos myndigheter, säger Patrik Åkesson, verksamhetsutvecklare vid Uppsala universitet.

FN:s råd för mänskliga rättigheter har bland annat kritiserat Sverige för att inte tillräckligt utreda och straffa skyldiga till hatbrott och för brister i hanteringen av asylrätten.

– Syftet med uppdraget är att statligt anställda ska ha tillräcklig kännedom om de mänskliga rättigheterna och deras innebörd för att kunna känna igen situationer där rättighetsfrågor aktualiseras inom ramen för den egna yrkesutövningen, säger Patrik Åkesson.

Utbildningarna lanseras under hösten och handlar till exempel om att erbjuda grundläggande kunskaper i

mänskliga rättigheter för alla statsanställda, tillhandahålla utbildning på avancerad nivå för vissa yrkesgrupper och att utveckla en portal (www.mr-forum.se) som kommer att samla olika metoder och material. Med kompetensutbildningen hoppas Patrik Åkesson att kränkningar av rättigheter både kan förebyggas och förhindras.

– Som offentligt anställd ställs du ofta inför situationer där olika lagar eller principer står emot varandra, till exempel när kravet om effektivitet eller begränsade resurser ställs mot rättigheter. Barnkonventionen säger till exempel att alla barn har rätt till en trygg miljö och rätt till utbildning utifrån sina egna individuella förutsättningar. Tyvärr lever inte riktigt skolans verklighet upp till detta, till exempel då det gäller elever med särskilda behov. Om skolan arbetade utifrån ett människorättsperspektiv skulle skolans vardag se annorlunda ut.

Insatserna kommer att utformas i samverkan med olika institutioner inom Uppsala universitet och med expertmyndigheter. Under Mänskliga Rättighetsdagarna arrangerar Uppsala universitet flera seminarier om bland annat utbildningen av statsanställda.

Patrik Åkesson

Så här mobiliserar du dig!

Sveriges Stadsmissioner har med stöd av Svenska PostkodLotteriet drivit ett projekt som undersökt social mobilisering och hur organisationer eller enskilda praktiskt kan arbeta med det. I december presenteras en handbok med exempel på hur det kan gå till – vad som har varit svårt, framgångsrikt och avgörande. Projektet har genomförts under åren 2013-2015 och exemplen kommer från Malmö, Göteborg, Linköping och Stockholm.

Det har handlat om att ge stöd till lokala grupper som har identifierat brister när det gäller mänskliga rättigheter och som vill åstadkomma en social förändring.

– Det krävs tid och ett långsiktigt perspektiv. Det är viktigt att agera möjliggörare, att ha flera kortsiktiga nåbara mål och en strategi för exit, men också att identifiera ledargestalter och pusha dem, säger Clara Déry, nationell projektledare på Sveriges Stadsmissioner.

Nu vill Sveriges Stadsmissioner dela med sig av sina erfarenheter och under Mänskliga Rättighetsdagarna deltar de i tre miniseminarier. Ett problem som kan uppstå i arbetet med social mobilisering är när eldsjälarna i sin vilja att skydda gruppen har agerat gatekeepers. Ett kritiskt skede är också när ett projektstöd tar slut, menar Clara Déry.

– När man arbetar så tätt ihop med människor och tillsammans bygger visioner, firar segrar och svär över nederlag skapas ett tajt vi. Som möjliggörare är jag en i gruppen, men min tid är begränsad och tanken är att gruppen ska fortsätta sitt arbete när jag har lämnat. Den här »exit-processen« är oerhört svår och kräver lång förberedelse. Vi har märkt att processen gått smidigare när vi redan inledningsvis, i problemformuleringen, tagit hänsyn till den.

Slutkonferens och boksläpp kommer att äga rum den 3 december på Malmö högskola. Mer information finns på www.sverigesstadsmissioner.se. Det går också bra att kontakta: clara.dery@sverigesstadsmissioner.se.

mobilisera!

Möt Svenska kyrkan på MR-dagarna

ATT LÄKA MINNEN

Under Apartheid blev Michael Lapsley svårt skadad av en brevbomb. Sen dess är han en välkänd dialogpartner. Han har bildat "Institute of Healing of Memories" och har under lång tid arbetat med människor och grupper som blivit utsatta för diskriminering och rasism.

Svenska kyrkan har inspirerats av den sydafrikanske prästen Michael Lapsleys metoder i arbetet med en vitbok om övergrepp mot samer.

Foto: Institute for Healing of Memories.

Är det möjligt att läka minnen?

– Ja, att läka minnen är en resa. Det börjar med att erkänna och släppa de delar av det förflutna som skadar, såsom hat och bitterhet, och att börja ta från de delar som ger liv.

Är det möjligt att försonas?

– Innan vi kan försonas med andra behöver vi först sluta fred med oss själva. Försoning kräver hårt arbete. När människor lyssnar till varandras berättelser upptäcker de det mänskliga i varandra. Detta är basen för försoning.

Vad vill du säga till en värld där rasismen växer?

– Rasism finns lagrad i oss själva och genomsyrar strukturer i samhället. Det är viktigt att vi erkänner det när vi kämpar mot rasismen. Vi behöver finna hopp genom att lyfta goda exempel på människor som besegrat rasismen.

who cares!

Runtom i världen finns människor som finner praktiska lösningar på stora samhällsfrågor. Utställningen handlar om människors engagemang, mod och drivkrafter. Right Livelihood-priset är till för att hedra och stötta dem. Plats för utställningen: Monter 38

Utställningen who cares! är ett samarbete mellan Right Livelihood Award Stiftelsen och Svenska kyrkan.

Foto: RLA

SEMINARIER / SEMINARES

Hur läker vi minnen? En dialog om försoning och upprättelse av samer i Sverige

How to heal memories of the past? – A Dialogue about Reconciliation and Restitution of Sámis in Sweden

Varför är Sverige passiv gentemot sitt koloniala förflutna? Kan vi använda metoder från Sydafrika för att skapa upprättelse och försoning för samer i Sverige?

Michael Lapsley, Institute of Healing of Memories, Kapstaden, Sydafrika. Anders Wejryd, Ärkebiskop emeritus. Marie Persson ledamot i Sametinget och grundaren till gruvmotståndet i Rönnbäck i Tärnaby. Moderator: Almut Bretschneider-Feltzman, Svenska kyrkan. Datum och tid: 9/11 13:00–14:30 Lokal J1 Språk: Engelska / *Language: English*

Kyrkklockor, bojkotter och legala processer – vad kan vi lära från kyrkornas arbete mot rasism

Church bells, boycott and legal process- lessons learned from churches work against racism

Kyrkor runtom i världen har lång erfarenhet av kamp mot rasism. Vilka likheter och skillnader finns det?

Gäster från Guatemala, Indien, Tyskland och Sverige. Datum och tid: 10/11 14:30–16:00 Lokal: K3 Språk/ Språk: Engelska / *Language: English*

Låt fler fylla fem! Barnbidragets roll för att minska barnadödligheten

Let more children turn five! The role of child grants in reducing child mortality

Den sydafrikanska organisationen Philani tar mödra- och barnavård till familjer som lever i utsatthet. Projektet och statliga barnbidrag har minskat barnadödligheten betydligt. Vilken roll kan barnbidraget spela i afrikanska länder och vilken roll har det spelat i Sverige?

Nokwanele Mbewu, Svenska kyrkans partnerorganisation Philani, Ingrid Söderlind, docent vid Tema barn, Linköpings universitet, representant från Utrikesdepartementet, Moderator: Gunnel Axelsson Nycander, Svenska kyrkans internationella arbete Datum och tid: 10/11 09:00 Lokal: J1 Språk: Engelska / *Language: English*

Foto: Eric Miller/IKON

Svenska kyrkan ser barnbidrag som en viktig del av kampen mot barnadödlighet. Vi stöder projektet Mentormammor i bland annat Sydafrika. På bilden mentormamma Ntombie Maseme och Attume Siyadu.

SÅ HÄR LÄSER DU SCHEMAT

På nästa uppslag börjar schemat för Mänskliga Rättighetsdagarnas program. På översta raden ser du vilken sal seminariet kommer att hållas i samt hur många besökare varje sal rymmer. I varje ruta ser du seminariets titel samt vilket nummer det har för att du lätt ska hitta det bland programbeskrivningarna på sidan 22 samt sidorna 28-39.

Observera att söndagens program arrangeras i lokalerna på **Världskulturmuseet** och att programmet på måndag och tisdag är förlagt till **Svenska Mässan**.

LOKAL PLATSER	Kongresshallen 1500
09.30–10.30	1. Invigning
10.30–11.00	Paus
11.00–12.00	2. Ord, symboler och makt
12.00–13.00	Lunch
13.00–14.30	13. The new development agenda

Nyhet: Skapa schema i mobilen och nätverka!

När du köpt biljett till Mänskliga Rättighetsdagarna kan du gå in och favoritmarkera de seminarier som du tycker verkar mest intressanta och på så vis skapa ett personligt schema i mobilen eller i datorn. Spara sidan på din hemskaärm på telefonen så kommer du lätt åt programmet och håller dig uppdaterad om den senaste informationen. Observera att du inte kan förboka platser till enskilda seminarier, först till kvarn gäller. Kalenderverktyget är alltså bara ett hjälpmedel och innebär inte att du har en garanterad plats.

Du kan även se vilka andra som har registrerat sig till konferensen. Gå in och uppdatera din profil med dina intressen och ta chansen att nätverka med andra som jobbar med samma frågor, boka möten med talare och andra deltagare eller hitta tidigare kollegor.

Att jobba mot rasism är att jobba för humanitet och mänskliga rättigheter.

Detta gör vi dagligen.

Vi vill träffa dig och prata om hur.

Vi ses på utställartorget och på vårt seminarium!

22. Från åskådare till aktör; Humanitet och antirasism på skoltid – socialt entreprenörskap med Röda Korsets Ungdomsförbund

När: Mån 9/11 kl. 13:00 - 14:30

Plats: R24+25

rkuf.se

www.svenskakyrkan.se

Svenska kyrkan

Regeringskansliet bjuder in till seminariet

Samling mot rasism

Alice Bah Kuhnke, kultur- och demokratiminister, inleder ett panelsamtal om hur vi bättre kan samverka mot afrofobi, antisemitism, antiziganism och islamofobi. Panelen består av Jallow Momodou, Afrosvenskarnas Forum för rättvisa, Ingrid Lomfors, Forum för levande historia, Aya Mohammed, Sensus, Petra Khan Nord, Judiska ungdomsförbundet och Soraya Post, EU-parlamentariker och Kommissionen mot antiziganism. Moderator är Somar Al Naher.

Måndagen den 9 november
klockan 11.00-12.00
Lokal: G3

Välkomna!

Möt Sensus på MR-dagarna! (Monter 32)

Ditt engagemang gör skillnad – diskutera och reflektera över mänskliga rättigheter tillsammans med oss.

41. Brytiga Böcker - normkreativa metoder för barn och bibliotek

Måndag kl 16:30 - 17:30
Medverkande: Eva Gustafsson och Klara Nygren, metodutvecklare Brytiga Böcker
Arrangörer: Rättighetscentrum Västerbotten och Sensus

90. Barnkonsekvensanalys - ska barnen bestämma allt nu?!

Tisdag kl 14:30 - 16:00
Medverkande: Karin Ljung Aust, Sensus, Andreas Fagrell jurist Skara stift och Henrik Orrbeck, regionombud BRIS
Arrangör: Sensus

Hur kan ickevåld förverkliga mänskliga rättigheter?

Måndag kl 12:00-12:30
Medverkande: Per Herngren leder kurser i konflikthantering och ickevåld Moderator: Jakob Lindkvist, Sensus
Arrangör: Sensus

Musikens roll i byggandet av en antirasistisk folkrorelse

Måndag kl 15:00-15:30
Medverkande: Alexander Goldmann, grundare av Musiker Mot Rasism Moderator: Olle Kilstrom, Sensus
Arrangörer: Sensus och Musiker Mot Rasism

Den syriska diasporan och kampen för mänskliga rättigheter

Måndag kl 15:30-16:00
Medverkande: Emma Lundgren Jörum, forskare vid Uppsala universitet och Iman Baroudi, ordförande för Sveriges Syriska riksförbund
Arrangörer: Sveriges Syriska riksförbund, SSR och Sensus

Barnets perspektiv, barnperspektivet eller barnrättsperspektivet?

Tisdag kl 13:30-14:00
Medverkande: Karin Ljung Aust, Sensus och Camilla Linde, Röda Korsets Ungdomsförbund
Arrangörer: Sensus och Röda Korsets Ungdomsförbund

Observera att programmet är preliminärt och att ändringar kan förekomma.

www.sensus.se

sensus

Creative Force

The Swedish Institute's Creative Force Programme offers funding for collaborative partnerships which promote human rights, democracy and freedom of expression. We support capacity-building projects which work with culture or the media as a means to achieve change.

For details please see www.si.se/creativeforce.

Si.
Swedish Institute.

Gratisdag på
Världskulturmuseet

Söndag 8 november
11.00-17.00

Fri entré
till allt program!

Antirasism i en digital värld

Hur kan en använda nätet för att organisera sig mot rasism? I ett seminarium med Agenda: Jämlikhet delar representanter från Kultwatch, Nätaktivisterna och Muslimska feminister med sig av konkreta tips och erfarenheter.

- Det finns fallgropar men också många lyckade strategier för att motverka rasism genom att använda sig av nätet på olika sätt. Genom sociala medier, bloggar och hemsidor kan en tillsammans med andra stå upp mot rasism och andra former av förtryck som samverkar med rasism, till exempel sexism, homofobi och transfobi. En fallgrop är att inte se hur dessa hänger ihop, samverkar och skapar varandra, säger Anna Lindeborg, projektledare för Agenda: Jämlikhet.

Att använda nätet för organisering mot rasism

Tid: Söndag 13.45-14.30 Studion

Promenad för mer förståelse

Vill du lära dig mer om interkulturell kommunikation och förståelse? Följ med på Världskulturmuseets interkulturella promenad, en annorlunda guidning på 30 minuter.

- Det är ett tillfälle att i grupp och under en vandring mellan olika stationer få vända och vrida på begrepp som identitet, mångfald samt aspekter av att leva tillsammans. Istället för en föreläsning blir det en promenad i lokalerna där museets miljö bidrar till temat för samtalen och där vi stannar till på fyra olika platser för att testa oss fram till förståelse och insikt, säger Patrick Gruczkun från Anna Lindh-stiftelsen som leder promenaden. Promenaden utgår från museireceptionen.

FOTO: ANNA WIDOFF

Joanna Rubin Dranger föreläser om visuell makt.

»Stereotyperna präglar oss«

Det går att teckna människor utan att fastna i stereotyper. Det menar Joanna Rubin Dranger som drog igång Bildskolan för några år sedan på webbtidningen Feministiskt perspektiv.

- I en kultur som i så hög utsträckning är visuell behöver »gemene en« ha en grundläggande bildkunnskap, allra särskilt när det gäller stereotyper utifrån hudfärg och etnicitet. I Sverige är vi sedan flera decennier bra på att förstå problematiken med könsstereotyper, allra särskilt i barnkulturen, och det är ett demokratiskt problem när människor fortfarande stereotypiseras utifrån hudfärg och etnicitet i svensk barn- och populärkultur, säger Joanna Rubin Dranger, professor i illustration på Konstfack och ansvarig för Masterutbildningarna Storytelling och Visuella kommunikation.

Hur påverkar stereotyperna oss?

- De präglar oss att se människor som vi uppfattar som »den Andre« som grovt överdrivna förenklingar och som motsatser till oss själva, snarare än att synliggöra likheterna mellan människor oavsett hudfärg eller etnicitet. Historiskt har spridningen av rasstereotyper bilder haft allvarliga konsekvenser och bidrog till att möjliggöra såväl avhumaniseringen av svarta människor i USA under slaveriet och segregationen, som avhumaniseringen av Europas judar före Förntelsen.

- Men det positiva är att man kan teckna på ett oändligt antal sätt och därför inte behöver upprepa stereotyper, säger Joanna Rubin Dranger.

Visuell makt

Tid: Söndag 12.30-13.30 Studion

Musik + prat mot rasism

Musiker mot Rasism kommer att delta vid flera tillfällen under Mänskliga Rättighetsdagarna. Under gratisdagen på Världskulturmuseet medverkar de med minikonserter. Projektet kallas Live för Mångfald!

- Det startades av Musiker Mot Rasism våren 2014 för att sätta unga röster i centrum. De unga rappare berättar om sina upplevelser av rasism i sina personliga texter och backas på scen av ett liveband. Vid varje liveframträdande medverkar unga talare, ofta från Ungdom Mot Rasism eller Tillsammansskapet, säger Alexander Goldmann, grundare av Musiker Mot Rasism.

Det blir också ett panelsamtal med några utvalda #motrasism-artister och en avslutningskonsert med Tunnelbaneorkestern där studenter från Kungliga Musikhögskolan möter Stockholms egna gatumusikanter.

Live för Mångfald! har fångat publiken på flera festivaler och scener runtom i Västra Götaland.

Film inifrån ett låst förvar

Antirasistiska Filmdagar är en filmfestival med fokus på mänskliga rättigheter som äger rum den 16-20 november i Göteborg. På Världskulturmuseet arrangerar festivalen visning av filmen Förvaret, en dokumentär inifrån Migrationsverkets låsta förvar där människor väntar på att tvångsavvisas.

Förvaret

Tid: Söndag 14.45-15.45 Studion

I filmen Förvaret berättas bland annat om Aina och Sami, här på förvarets rastgård.

FOTO: RÅFILM

Fairtrade City Göteborg

Göteborg är en Fairtrade City sedan 2011. Diplomeringsen innebär att Göteborg arbetar för en etisk upphandling, har ett aktivt informationsarbete och ett brett utbud av rättvist handlade produkter i butiker och på arbetsplatser. Alla som bor i Göteborg är en del av Fairtrade City och konsument- och medborgarservice samordnar arbetet.

HÅLLBAR STAD - ÖPPEN FÖR VÄRLDEN

Göteborgs
Stad

SÖNDAG 8 NOVEMBER

Världskulturmuseet

LOKAL PLATSER	Trappan 1000	Studion 120	Seminarierum 2 40	Seminarierum 3 53
11.00–11.15	Konferencier hälsar välkommen			
11.15–12.15	Inledningsseminarium 	MR-aktuellt	MR-aktuellt	Ungas röster inom antirasismen
12.15–12.30	Live för Mångfald			
12.30–13.30	Vad är makt, vem har det och hur får man tillgång till det? 	Visuell makt	Medborgerliga rättigheter – gäller de även i utsatta förorter?	MR-aktuellt
13.30–13.45	Live för Mångfald			
13.45–14.30	Musik och antirasism 	Att använda nätet för organisering mot rasism	FATTA – mot sexuellt våld och för samtycke	Våra berättelser
14.30–14.45	Live för Mångfald			
14.45–15.45	Ultranationalism: demokratins undergång i vår tid 	Filmvisning: Förvaret	Mänskliga rättigheter för och med UNGA!	Vad är rasism?
15.45–16.00	Live för Mångfald			
16.00–16.30	Paus	MR-aktuellt	MR-aktuellt	MR-aktuellt
16.30–17.00	Tunnelbaneorkestern			

 = Seminariet tolkas till teckenspråk

PROGRAM

Världskulturmuseet

SÖNDAG

11.15–12.15 Seminarierum 3

Ungas röster inom antirasismen

Flickaplattformen bjuder in till samtal om hur unga engagerar sig i den antirasistiska kampen och hur unga ser till att säkerställa sina rättigheter. Goda exempel och praktiska tips till en fortsatt antirasistisk kamp!

Medverkande: Representanter från Flickaplattformen, GUTS, KFUM Göteborg och Muslimska Feminister
Arrangör: Flickaplattformen

12.15–12.30 Trappan

Live för Mångfald!

Live för Mångfald! startades av Musiker Mot Rasism 2014 för att sätta unga röster i centrum. De unga rapparna backas på scen av ett liveband. Vid varje framträdande medverkar unga talare, ofta från Ungdom Mot Rasism eller Tillsammansskapet.

Arrangör: Musiker Mot Rasism

12.30–13.30 Trappan

Vad är makt, vem har det och hur får man tillgång till det?

Under de senaste åren kan vi se att en växande mobilisering sker bland icke-vita i Sverige och icke-vita tar alltmer plats i offentligheten på egna villkor. Hur kan utvecklingen ses ur ett maktperspektiv och hur ser vägen framåt ut?

Medverkande: Samson Beshir, Ungdom Mot Rasism, Judith Kiros, skribent och debattör, Godwyll Osei-Amoako, Centrum Mot Rasism samt en representant från Hassela Ungdomsrörelse

Arrangör: Ungdom Mot Rasism och Centrum Mot Rasism
Seminariet tolkas till teckenspråk

12.30–13.30 Studion

Visuell makt

Vår kultur är visuell. Samtidigt saknar de flesta verktyg att kritiskt kunna analysera bilder. Föreläsning om stereotypa bilders historia och funktion.

Medverkande: Joanna Rubin Dranger, professor i illustration på Konstfack, serietecknare och bildboksskapare
Arrangör: Mänskliga Rättighetsdagarna

12.30–13.30

Seminarierum 2

Medborgerliga rättigheter – gäller de även i utsatta förorter?

Hur ska de feministiska landvinningarna beröra även förorternas kvinnor och unga flickor?

Medverkande: Amineh Kakabaveh, Varken hora eller kuvad, Welat Songur, Södertörns högskola
Arrangör: Varken hora eller kuvad

13.30–13.45 Trappan

Live för Mångfald!

Arrangör: Musiker Mot Rasism

13.45–14.30 Trappan

Musik och antirasism

Musiker Mot Rasism bjuder in artister från kampanjen #motrasism till ett samtal om antirasism i deras konstnärskap.

Medverkande: Alexander Goldmann, Musiker Mot Rasism, artister från Musiker Mot Rasisms #motrasism-kampanj. **Moderator:** Masoud Vatankah, Musiker Mot Rasism
Arrangör: Musiker Mot Rasism

13.45–14.30 Studion

Att använda nätet för organisering mot rasism

Hur kan en använda nätet för att organisera sig mot rasism? Vad finns det för lyckade strategier och metoder?

Medverkande: Sarah Delshad, Muslimska feminister, Alex Rodallec,

Kultwatch, Vian Tahir, Nätaktivisterna, Salem Yohannes, statsvetare
Arrangör: Agenda: Jämlikhet

13.45–14.30

Seminarierum 2

Mot sexuellt våld och för samtycke

Hör Anna Thomasson från FATTA berätta om hur de har gått från att vara en kampanj till att bli en folk rörelse som kräver bättre skydd för den kroppsliga och sexuella integriteten.

Medverkande: Anna Thomasson, ordförande FATTA
Arrangör: FATTA

13.45–14.30

Seminarierum 3

Våra berättelser

Vad innebär det egentligen att ha upplevt rasism? Organisationen Hayat berättar om utställningen *Våra berättelser på våra villkor* där kvinnor från olika förorter delar med sig av sina erfarenheter av rasism. Utställningen visas under Mänskliga Rättighetsdagarna på Svenska Mässan den 9-10 november.

Arrangör: Hayat

14.30–14.45 Trappan

Live för Mångfald!

Arrangör: Musiker Mot Rasism

14.45–15.45 Trappan

Demokratins undergång i vår tid

Det har gått 70 år sedan 1945 då demokratin tilläts återkomma till den europeiska kontinenten, i och med besegrandet av Nazityskland. Idag är demokratin återigen under attack. Ultranationalistiska rörelser och partier upplever inte bara en gyllene gryning. De har blivit en väletablerad och mäktig del av vår världsdels politik.

Medverkande: Henrik Arnstad, vetenskapsjournalist, historiker och författare

Arrangör: Föreningen Ordfront och Mänskliga Rättighetsdagarna

14.45–15.45 Studion

Filmvisning: Förvaret

Antirasistiska filmdagars smygstartar sin filmfestival på Mänskliga Rättighetsdagarna med att visa den hyllade *Förvaret*, en dokumentär inifrån Migrationsverkets låsta förvar där människor frihetsberövas i väntan på tvångsavvisning.

Regi: Shaon Chakraborty, Anna Persson

Arrangör: Antirasistiska filmdagarna

14.45–15.15

Seminarierum 2

Mänskliga rättigheter för och med unga

Hur kan unga nå inflytande i demokratiprocesser? De sju diskrimineringsgrunderna lyfts fram ur ungas perspektiv och erfarenheter. Unga ambassadörer är vår framtids påverkansaktörer!

Medverkande: Sara Bessa, Fryshusets United Sisters/Elektra, representanter från Fryshuset Göteborg, Unga ambassadörer
Arrangör: Fryshuset Göteborg

14.45–15.45

Seminarierum 3

Vad är rasism?

Vad menas egentligen med orden rasism, ras, etnicitet, rasifiering, cis? En föreläsning som reder ut begreppen.

Medverkande: Klas Grinell, Världskulturmuseet

Arrangör: Världskulturmuseet

15.45–16.00 Trappan

Live för Mångfald!

Arrangör: Musiker Mot Rasism

16.30–17.00 Trappan

Tunnelbaneorkestern

I en tid när EU-migranter är utsatta presenterar Musiker Mot Rasism stolt Tunnelbaneorkestern på Världskulturmuseet! Orkestern är ett möte mellan studenter från Kungliga Musikhögskolan och Stockholms egna gatumusikanter.

Arrangör: Musiker Mot Rasism

Med reservation för ändringar, se även vår hemsida för uppdaterat program.

MÅNDAG 9 NOVEMBER

Svenska Mässan

LOKAL PLATSER	Kongresshallen 1500	G1 220	G2 220	G3 370	G4 260	J1 180	J2 120	R2 72	R22+23 50	R24+25 50	R31 60
09.30–10.30	1. Invigning 										
10.30–11.00	Paus										
11.00–12.00	2. Ord, symboler och makt 	3. Kultur botar fanatism! 	4. Människors uppfattning om rasism 	5. Samling mot rasism	6. Afrikanska röster från kontinenten och ur diasporan	7. Svenska kommuner mot rasism och diskriminering	8. Vad betyder FN:s rekommendationer för Sverige?	9. Social Accountability and the Fulfillment of Rights 	10. Mobilisering av det antirasistiska landskapet	11. Allas rätt till en levande planet – nästa steg i hållbar utveckling	12. Daliters rättigheter i Indien
12.00–13.00	Lunch										
13.00–14.30	13. The New Development Agenda 	14. Rasism – vad är det egentligen? 	15. Det civila samhället hotas – vad kan vi göra? 	16. Hur ska samhället förebygga våldsbejakande extremism?	17. Us and Them: Citizenship, discrimination and migration 	18. How to Heal Memories of the Past? Reconciliation and Restitution of Sámis in Sweden 	19. Vågar vi vägra hata? Trossamfund tillsammans mot rasism 	20. Utsatta EU-medborgares vårdssituation – rättigheter med förhinder 	21. Från vackra ord till verkstad 	22. Från åskådare till aktör 	23. Vår tids samhällsömdaning – livsvilkor och diskriminering
14.30–15.00	Paus										
15.00–16.00	Inget program på grund av ombyggnad	24. Har Sveriges romer fått upprättelse? 	25. Hur oberoende blir en svensk MR-institution? 	26. Nationella minoriteters rättigheter	27. Teater Smuts startar punkband – motståndsstrategier i ett fascistiskt Europa	28. Skyddar mänskliga rättigheter mot rasism? 	29. The current struggle of the African and afro-descendant diaspora 	30. Rätten till mat, mark och makt	31. Unga riskgrupp för människohandel	32. Finansiera feminismen?	Inget program
16.00–16.30	Paus										
16.30–17.30	Inget program på grund av ombyggnad	33. Antiziganismen då och nu – en bok för högstadiet 	34. Afrofobi idag och igår 	35. Att utmana (med) begreppet tolerans – en stadsdels arbete mot rasistiska strukturer 	36. Vad händer med demokratin i Sverige?	37. Mänskliga rättigheter i svensk offentlig förvaltning 	38. Nationalism och högerextremism vs aborträtten i Europa? 	39. Mobilisering mot förtryck – vad gör Sverige? 	40. Tribalism and Violence – Kenya without violence 	41. Brytiga böcker – normkreativa metoder för barn och bibliotek 	42. Hur motverkar vi rasism i lokalsamhället?
17.30–18.00	Paus										
18.00	MR-middag Restaurang Estrad										

 = Seminariet tolkas till teckenspråk

 = The seminar will be held in English

 = Tips till lärare

Det kan förekomma mindre justeringar i schemat efter det att programtidningen har tryckts. Ta därför gärna ett exemplar av programändringar på plats på konferensen för att vara säker på att du har den senaste informationen! Se även vår hemsida för uppdaterat program.

TISDAG 10 NOVEMBER

Svenska Mässan

LOKAL PLATSER	K1 364	K2 775	K3 364	G1 220	G2 220	G3 370	G4 260	J1 180	J2 120	R2 72	R22+23 50	R24+25 50
09.00–10.00	43. Hur kommer man in på den svenska arbetsmarknaden?	44. Black Lives Matter	45. Psykologiska aspekter av rasism	46. I skuggan av kriget mot terrorismen	47. Patriotism and Patriarchy – The impact of nationalism on gender equality	48. Social hållbarhet – för alla?	49. Hatbrott: utsatthet, konflikt och motsättningar	50. Let more children turn five!	51. Ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter – från politisk resursfördelning till utkrävbara rättigheter	52. Rättighetsbaserad skola	53. Human Rights Education – a method for changing attitudes in society	54. Hur är det att åldras i Sverige om du är invandrare och kvinna?
10.00–10.30	Paus											
10.30–12.00	55. Romsk inkludering ur ett romskt perspektiv	56. Politiska ansatser för att eliminera rasism	57. Så möter vi rasism i skolan	58. Global Climate Justice	59. Remitteringar – mer än en livlina för överlevnad	60. »Vi diskriminerar väl inte?»	61. Staten och svenskheten	62. Rättighetsbaserat arbetssätt i vardagen	63. Olja, vatten och fred	64. Från det internationella till det lokala	65. Världens röster	66. Från perspektivträngsel till perspektivsamverkan
12.00–13.00	Lunch											
13.00–14.00	67. Ett mörkt årtusende eller en gyllene tidsålder?	68. MR-aktuellt	69. Ordfronts demokratipris	70. What happened to the Arab Spring?	71. Rasism i Sverige – vad säger FN?	72. Ungas villkor och drivkrafter	73. RÖST: against racism	74. 10 saker du bör veta om flyktingar	75. Bostadsbrist – ett brott mot mänskliga rättigheter?	76. Hur långt sträcker sig rätten till vatten?	77. Lokal tillämpning av barnets rättigheter	78. Romsk inkludering – en strategi för rättigheter
14.00–14.30	Paus											
14.30–16.00	79. Skolan som anti-rasistisk arena	80. »Vi skriver ju inte så mycket om religion»	81. Church bells, boycott and legal process	82. Går det att demokratisera diktaturena i Öst?	83. Kan alla vara anti-rasister?	84. Gruvdrift – kolonialism och strukturell diskriminering i Sápmi	85. Taikon (filmvisning och samtal)	86. Surrogatmödraskap – ett brott mot mänskliga rättigheter	87. The right of self-determination and Western Sahara	88. Att besluta och sedan göra	89. Inkludera mera	90. Ska barnen bestämma allt nu?!
16.00–16.30	Paus											
16.30–17.30	91. Avslutning											

 = Seminariet tolkas till teckenspråk

 = The seminar will be held in English

 = Tips till lärare

PROGRAM

Svenska Mässan

MÅNDAG

1. 09.30-10.30 Kongresshallen Invigning

Rasismen och den strukturella diskrimineringen i Sverige, Europa och i andra delar av världen är ett tydligt uttryck för att arbetet för mänskliga rättigheter och demokrati behöver stärkas. Hur kan ett rättighetsperspektiv användas för att motverka rasism och diskriminering i vår vardag? Ta del av vår öppningspanel och välkomsttal!

Medverkande: Morten Kjaerum, direktör Raoul Wallenberg Institutet, **Navi Pillay**, FN:s tidigare högkommissarie för mänskliga rättigheter, **Anna Wigemark**, Föreningen Ordfront

Arrangör: Mänskliga Rättighetsdagarna

Seminarier arrangeras delvis på engelska och tolkas till teckenspråk

2. 11.00-12.00 Kongresshallen Ord, symboler och makt

Läroböcker, konst, litteratur, filmer och medier formar vår förståelse för vår historia och samtid. Vems berättelser hörs och vem har talningsföreträde? Hur används språk, symboler och bilder för att inkludera eller exkludera människor?

Arrangör: Mänskliga Rättighetsdagarna

Seminarier tolkas till teckenspråk

3. 11.00-12.00 G1 Kultur botar fanatism!

Oförsonligheten går allt längre ned i åldrarna och det är mycket oroande. Kan vi motverka detta med fantasins kraft? Är kultur ett motgift mot intolerans?

Medverkande: Emil Jensen, artist, **Johan Karlgren**, Pappas pärlor, **Rudy Mengesha**, Malmö stad

Moderator: Lovisa Fhager Havdelin, Teskedsorden

Arrangör: Teskedsorden

Seminarier tolkas till teckenspråk

4. 11.00-12.00 G2

Människors uppfattning om rasism

Vi vet att rasism existerar, men synen på vad rasism är varierar stort. Antirasistiskt arbete måste därför kunna identifiera och förhålla sig till att det existerar olika uppfattningar om rasism i samhället. Seminariets innehåll bygger delvis på en enkätundersökning genomförd av SOM-institutet.

Medverkande: Jacob Severin, Forum för levande historia

Arrangör: Forum för levande historia

Seminarier tolkas till teckenspråk

5. 11.00-12.00 G3 Samling mot rasism

Kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke inleder ett panelsamtal i vilket olika aktörer i Sverige diskuterar hur vi bäst kan samverka mot afrofofi, antisemitism, antiziganism och islamofobi.

Medverkande: Kultur- och demokratiminister **Alice Bah Kuhnke** inleder. Panel: **Petra Kahn Nord**, Judiska ungdomsförbundet, **Ingrid Lomfors**, Forum för levande historia, **Aya Mohammed**, Sensus och projektet Mångfald, Islamofobi, Organisering, **Jallow Momodou**, Afrosvenskarnas Forum för rättvisa, **Soraya Post**, Kommissionen mot antiziganism, EU-parlamentet (FI).

Moderator: Somar Al Naher

Arrangör: Regeringskansliet

6. 11.00-12.00 G4 Afrikanska röster från kontinenten och ur diasporan

Skådespelare från kulturföreningen TRYCK framför ett collage ur samtida afrikansk litteratur. Den röda tråden är varje människas värdighet som attackerar, kränks, men också bevaras och försvaras. Den goda stärkande blicken och den onda förgörande. Möten och icke-möten.

Arrangör: TRYCK

Med reservation för ändringar

7. 11.00-12.00 J1

Svenska kommuner mot rasism och diskriminering

Hur kan din kommun motverka och förebygga rasism och diskriminering? Ta del av konkreta insatser från några av de kommuner som deltar i Sveriges Kommuner och Landstings nätverk mot rasism och diskriminering. Arbetet utgår från ett europeiskt tiopunktsprogram som omfattar kommunala kompetensområden inom utbildning, bostäder, sysselsättning samt kultur och fritid.

Medverkande: Vedad Begovic, Eskilstuna, **Björn Kullander**, Sveriges Kommuner och Landsting, **Sara Pettersson**, Laxå, **Helena Rojas**, Botkyrka Kommun.

Arrangör: Sveriges Kommuner och Landsting

8. 11.00-12.00 J2

Vad betyder FN:s rekommendationer för Sverige?

I år kom FN:s kommitté för barnets rättigheter med rekommendationer för vad Sverige bör göra för att stärka skyddet för barns rättigheter i enlighet med barnkonventionen. Vad betyder de för myndigheters och civilsamhällets arbete?

Medverkande: Rädda Barnen samt representanter från regeringen, riksdagen, Sveriges Kommuner och Landsting samt Barnombudsmanen.

Arrangör: Rädda Barnen

9. 11.00-12.00 R2 Social Accountability and the fulfilment of Rights

This seminar will discuss social accountability and its potential to contribute to the fulfilment of citizens' rights, particularly those of children and women. It brings experiences of implementing health social accountability initiatives in Mozambique and focuses on the success and the challenges of promoting a more socially accountable state.

Participants: Paula Monjane, Civil

Society Capacity Building Centre

Organizer: Diakonia

The seminar will be held in English

10. 11.00-12.00 R22+23 Mobilisering av det antirasistiska landskapet

SIOS förenar etniska organisationer. I projektet Agera tillsammans nu verkar vi för en kraftfull mobilisering mot rasism och andra former av intolerans. Hur kan vi agera inom det antirasistiska landskapet där det finns aktörer som verkar för mänskliga rättigheter, vissa förespråkar tolerans och andra motverkar rasism?

Medverkande: Amadeu Batel, Julio Fuentes

Arrangör: Samarbetsorgan för etniska organisationer i Sverige (SIOS)

11. 11.00-12.00 R24+25 Allas rätt till en levande planet

Hur påverkar klimattförändringarna människors försörjning och möjlighet till arbete? Och hur kan man jobba med frågan i leveransleden, när varor produceras på andra sidan världen?

Medverkande: Kristina Henschen, Union to Union, **Magdalena Strejffert**, Fairtrade

Arrangör: Fairtrade, Fairtrade City Göteborg och Union to Union

12. 11.00-12.00 R31 Daliters rättigheter i Indien

Trots att kastsystemet officiellt är avskaffat kränks daliters (tidigare kastlösa) rättigheter varje dag. Mest utsatta är dalitkvinnor. Hur kan man stötta de mest marginaliserade i Indien – medelinkomstlandet med ökande ojämlikhet som benämns som världens största demokrati?

Medverkande: Monica Erwér och **Cecilia Ward**, Svalorna Indien Bangladesh

Arrangör: Svalorna Indien Bangladesh

13. 13.00-14.30 Kongresshallen

The New Development Agenda

2015 marks the starting point for the 17 Sustainable Development Goals set by the United Nations to be met by 2030. The new sustainable development goals will be universal and not only addressed in developing countries, but all countries. How will these goals unfold and how do we achieve them? How will they affect the implementation of human rights? Key-note speech by **Navi Pillay**, Former UN High Commissioner for Human Rights, followed by panel discussion.

Organizer: Mänskliga Rättighetsdagarna

The seminar will be held in English and interpreted to sign language

14. 13.00-14.30 G1 Rasism – vad är det egentligen?

Hur har rastänkandet utvecklats genom historien? Hur uttrycker sig föreställningar om ras idag? Ofta likställs rasism med begrepp som intolerans, främlingsfientlighet och fördomsfullhet. Hur skiljer sig dessa begrepp från varandra och vilka politiska följder får det att sammanblanda dem? Samtidigt pågår en debatt om vilka ord som bör användas. Vad innebär det till exempel att Sverige har avskaffat rasbegreppet medan FN, EU och Europarådet förordar bruket av ordet?

Medverkande: Samson Beshir, Ungdom Mot Rasism, **Tobias Hübinette**, docent och forskare, **Emelie Smiding**, utredningssekreterare, Kulturdepartementet.

Moderator: Godwyll Osei-Amoako, Centrum Mot Rasism

Arrangör: Mänskliga Rättighetsdagarna, Centrum Mot Rasism och Ungdom Mot Rasism

Seminarier tolkas till teckenspråk

15. 13.00-14.30 G2 Det civila samhället hotas – vad kan vi göra?

Allt fler regimer agerar för att begränsa civila organisationers möjligheter att verka fritt. Från hela världen kommer alarmerande rapporter om inskränkningar i civilsamhällets demokratiska

utrymme. Det drabbar bland annat det växande arbete som diasporaorganisationerna utför. Vilka effekter får denna negativa utveckling och hur kan det civila samhället stärkas?

Arrangör: Forum Syd

16. 13.00-14.30 G3 Hur ska samhället förebygga våldsbejakande extremism?

Den Nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism bjuder in till ett samtal om hur samhället bör rustas för att möta våldsbejakande extremistiska budskap och stoppa rekrytering till våldsbejakande extremiströrelser.

Medverkande: Mona Sahlin med flera

Arrangör: Nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism

17. 13.00-14.30 G4 Us and Them: Citizenship, discrimination and migration

Bridget Anderson, professor of Migration and Citizenship at the University of Oxford, will talk about her latest book on immigration control functions in regard to racialized structures followed by a panel of researchers and civil society discussing issues of human rights and racism, immigration, and social justice in Sweden.

Participants: Bridget Anderson, University of Oxford, **Charlotte Hyltén-Cavallius**, Mångkulturellt centrum, **Momodou Malcolm Jallow**, Centrum Mot Rasism, **René León Rosales**, IMER-förbundet

Organizer: IMER-förbundet, Mångkulturellt centrum, Centrum Mot Rasism

The seminar will be held in English

18. 13.00-14.30 J1 How to Heal Memories of the Past?

In this dialogue we explore why Sweden as a nation remain passive in dealing with its colonial past towards the Sámis – the indigenous people in Sweden. We share thoughts with Father Michael Lapsley from South Africa and his work on healing of memories.

Participants: Kaisa Huuva, Church of Sweden, **Father Michael Lapsley**, Institute for Healing of Memories, South Africa, **Marie**

Persson, the Sámi Parliament in Sweden, **Anders Wejryd**, former Archbishop in Church of Sweden.

Moderator: Almut Bretschneider, Church of Sweden

Organizer: Church of Sweden

The seminar will be held in English and interpreted to sign language

19. 13.00-14.30 J2 Vågar vi vågra hata?

Runt om i landet har arbete tagit fart med att skapa samverkansråd mellan trossamfund, ofta i samarbete med kommuner. Manifestationen Vägra Hata var ett exempel på trossamfundens eget arbete mot rasism, främlingsfientlighet och religionsfobi. Samtal kring utveckling och utmaningar för interreligiöst arbete.

Medverkande: Henrik Frykberg, Göteborgs stift, **Yasser Hammoud**, Göteborgs Interreligiösa Råd, **Ingrid Lomfors**, Forum för levande historia, **Yasmin Moslih Launing**, Unga som Tror och Tillsammans för Sverige, **Max Stockman**, Statens Stöd till Trossamfund, **Karin Wiborn**, Sveriges kristna råd.

Moderator: Örjan Wallin, Statens Stöd till Trossamfund

Arrangör: Interreligiösa rådet Göteborg, Statens stöd till trossamfund, Svenska kyrkan Göteborgs stift, Sveriges kristna råd

20. 13.00-14.30 R2 Utsatta EU-medborgares vårdssituation – rättigheter med förhinder

Vilka rättigheter till vård har utsatta EU-medborgare? Hur påverkas hälso- och sjukvården av situationen? Hur ser regelverken ut? Ett samtal för att bringa kunskapens ljus över en komplex rättighetsfråga.

Medverkande: Elis Envall, Socialstyrelsen, **Pål Resare**, Sveriges Kommuner och Landsting, **Eliot Wieslander**, Läkare i världen, **Mats Wingborg**, journalist.

Moderator: Eva Nikell, DO

Arrangör: Nationell Plattform för jämlik hälsa och vård

Seminarier tolkas till teckenspråk

21. 13.00-14.30 R22+23 Från vackra ord till verkstad

Många vill delta i samhällslivet och ta del av samhällets utbud, men alla har inte samma förutsättningar att göra det. Kommittén för rättighetsfrågor har i uppgift att främja att alla kan nyttja Västra Götalandsregionens serviceutbud genom bland annat tillgänglighetensdatabasen. Under seminariet beskrivs också Västra Götalandsregionens arbete med unga som har varit långtidsarbetslösa samt regionens barnrättsarbete.

Medverkande: Anna Jacobsson, **Liselott Johansson**, **Åsa Kägeson** och **Camilla Salén**, Västra Götalandsregionen

Arrangör: Västra Götalandsregionen

Seminarier tolkas till teckenspråk

22. 13.00-14.30 R24+25 Från åskådare till aktör

Prova en konkret metod som möjliggör för gymnasieelever att med enkla verktyg skapa förändring – genom att på skoltid starta och driva egna projekt med fokus på antirasism och humanitär migration. Röda Korsets Ungdomsförbund har utvecklat metoden utifrån ungas eget driv och engagemang för mänskliga rättigheter!

Medverkande: Mona Hassan och **Liljan Sahlin**, Röda Korsets Ungdomsförbund

Arrangör: Röda Korsets Ungdomsförbund

23. 13.00-14.30 R31 Vår tids samhällsodaning – livsvillkor och diskriminering

Globaliseringen bidrar till ökande skillnader i livsvillkor. Den ekonomiska och etniska segregationen sammanfaller ofta vilket riskerar att leda till strukturell diskriminering och rasism. Vill vi motverka utvecklingen behöver vi titta på innanförskapet, utestängande mekanismer och möjligheten till jämlikt medskapande.

Medverkande: Hans Abrahamsson, Göteborgs Universitet, **Birgitta Guevara**, Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Arrangör: Länsstyrelsen i Västra Götalands län

UTSTÄLLARE

1. Flickatorg
2. Studieförbundet Bilda
3. Göteborgs Rättighetscenter
4. Sveriges Stadsmissioner
5. Svenska Institutet
6. Regeringskansliet
7. Kommissionen mot antiziganism
8. Svenska Elektrikerförbundet
9. Vision
10. IOGT-NTO-rörelsen och Adoptionscentrum
11. Ideella föreningen Skyddsvärnet i Stockholm
12. Share Music Sweden
13. Region Skåne
14. Malmö Convention Bureau
15. Neutrala ungdomsföreningen i Göteborg
16. Uppdrag 54 / Folkets Hus Hammarkullen
17. Arvsfonden
18. Rättighetsfokus
19. Integrationscentrum Göteborg
20. Fairtrade City Göteborg
21. Social resursförvaltning
22. Göteborgs stad
23. Länsstyrelsen i Västra Götaland
24. Västra Götalandsregionen
25. Sveriges Kvinnolobby
26. Diakonia
27. Forum Syd
28. Raoul Wallenberg Institutet
29. Göteborgs universitet
30. Svenska kyrkan
31. Fonden för mänskliga rättigheter
32. Sensus
33. Ibn Rushd studieförbund
34. DemokratiAkademin
35. Föreningen Ordfront
36. Erikshjälpen
37. Svenska Lottakåren
38. Right Livelihood Awards Foundation
39. Teologiska högskolan Stockholm
40. Uppsala universitet
41. Lunds universitet
42. Mångkulturellt Centrum
43. Sveriges Kommuner och Landsting
44. Lika Unika
45. Amnesty International
46. ROTERANDE MONTER
47. ROTERANDE MONTER
48. RealStars
49. Emerga
50. Tranås Resebyrå
51. Statens museer för Världskultur
52. Nämnden för statligt stöd till trossamfund (SST)
53. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF)
54. Forum för MR och Demokrati i Iran
55. Föreningen Västsahara
56. Individuell Människohjälp
57. Polish Humanitarian Action
58. Pensionärernas Riksorganisation (PRO)
59. Svalorna Latinamerika
60. Teskedsorden / Emerichfonden
61. PeaceWorks Sweden
62. Transföreningen FPES
63. ActionAid International Sweden
64. Union to Union
65. Östgruppen för demokrati och mänskliga rättigheter
66. Röda Korsets Ungdomsförbund
67. Röda korset
68. Kvinna till Kvinna
69. Assyrier Utan Gränser
70. Länsstyrelsen i Stockholm
71. Ungdom Mot Rasism
72. FOLAC - Folkbildning - Learning for Active Citizenship
73. Stiftelsen Expo
74. Skolverket

H-HALLEN

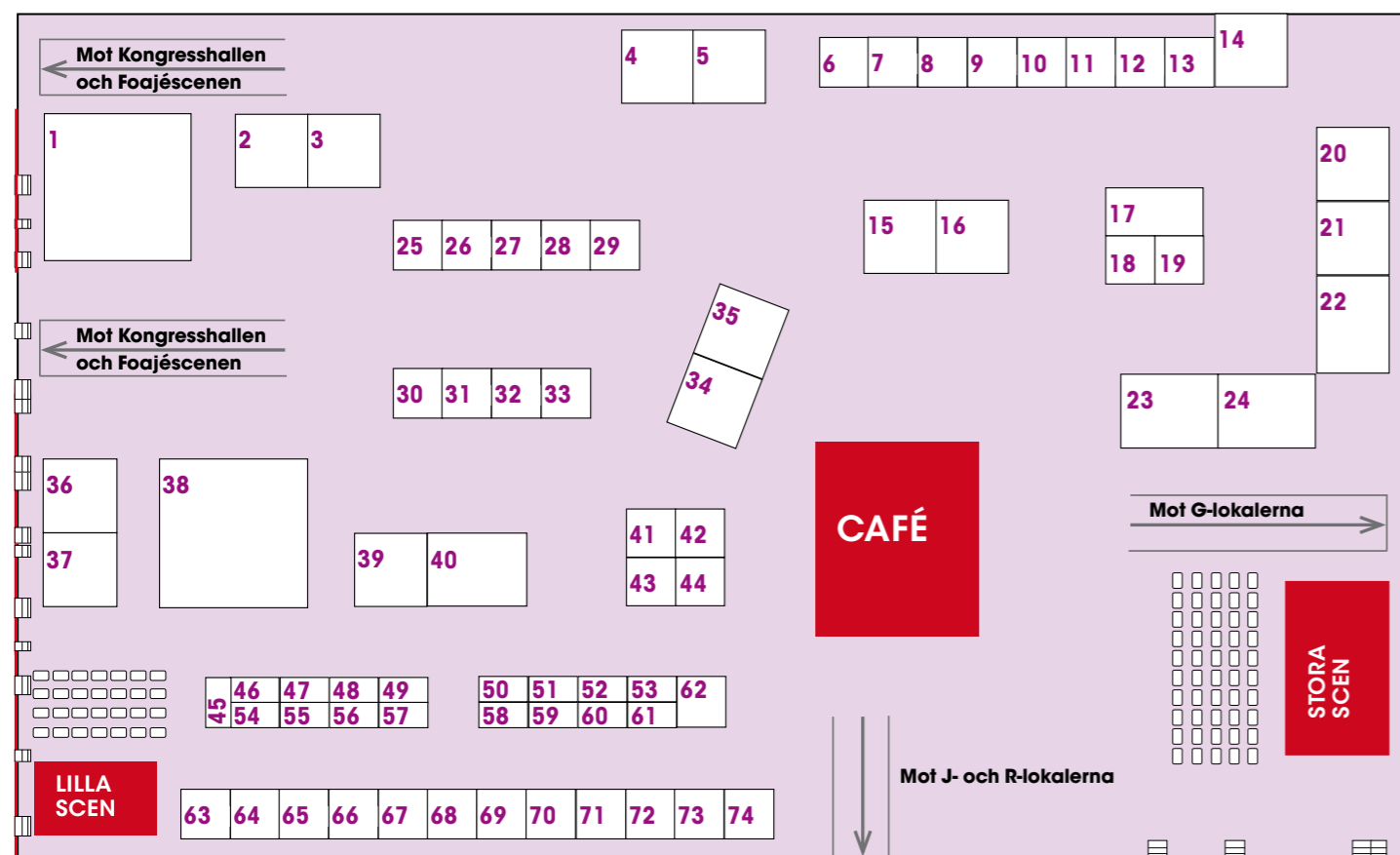

FOTO: HAVAT

I utställningen *Våra berättelser på våra villkor* berättar kvinnor om rasism.

Berättelser från förorten

I utställningen *Våra berättelser på våra villkor* delar kvinnor som lever i olika förorter med sig av sina upplevelser av och reflektioner kring fördomar och rasism. Utställningen består av fotografier och texter som är producerade av kvinnoorganisationen Hayat och tillsammans med Biskopsgårdens Kvinnor och Voice of Hijabis visar de upp projektet. I utställningen, som finns i foajén på Svenska Mässan alla dagar, kommer det också att finnas möjlighet att få en hennamålning.

FOTO: EVELINA RÖNBACK

Vill du bli en av våra volontärer i Göteborg? Amelia Stenmark hjälpte till under Mänskliga Rättighetsdagarna i Umeå 2014.

Bli volontär!

Är du sugen på att jobba ideellt under Nordens största forum för mänskliga rättigheter? I år är vi i behov av cirka 100 engagerade och duktiga frivilligarbetare. Det ger dig möjlighet att möta politiker, aktivister och föreningsaktiva från hela världen, att lyssna på seminarier om vår tids mest brännande frågor och att vara en viktig pusselbit i ett viktigt arrangemang. Kontakta vår volontärsamordnare på: volontar@mrdagarna.se

Ta bussen till heliga rum

Under Mänskliga Rättighetsdagarna erbjuder Svenska kyrkan två bussturer gratis till tre av Göteborgs heliga rum. Turen lyfter fram olika perspektiv kring religionens betydelse i ett sekulariserat och mångreligiöst samhälle och deltagarna får höra om församlingens tillkomst och kamp för rätten att få praktisera sin religion. Bussresan tar cirka tre timmar.

Bussten avgår måndag och tisdag 12.30 från Entré 8, Mässans gata 8.

Förboka biljetter via: berit.bornecrantz@interreligiosacentret.se, 0768 291 300 eller boka i Svenska kyrkans monter på utställartorget under Mänskliga Rättighetsdagarna.

Arrangör: Göteborgs Interreligiösa Center, Göteborgs kyrkliga stadsmission, Göteborgs stift, Svenska kyrkan

Fri entré

Söndag den 8 november - fri entré till allt program på Världskulturmuseet! Dessutom fri entré till miniseminarier och utställningar måndag den 9 november och tisdag den 10 november på Svenska Mässan. Miniseminarierna äger rum på öppna scener på utställartorget och i foajén och kräver ingen biljett. På utställartorget kan du möta ett 70-tal organisationer som arbetar med mänskliga rättigheter i praktiken.

Tillgänglighet

Mänskliga Rättighetsdagarna strävar efter att vara en tillgänglig konferens och arbetar kontinuerligt för att nå detta mål. Här har vi försökt svara på de vanligaste frågorna.

Finns hörslinga i alla lokaler?

Vi strävar efter att det ska finnas hörslinga i samtliga seminarierlokaler. Om hörslingan inte fungerar, kontakta de volontärer som arbetar som rumsvärdar.

Är programmet tillgängligt för mig med behov av tolkning till teckenspråk?

Vid anmälan lämnar du som behöver tolkning till teckenspråk uppgifter om vilka seminarier du önskar delta vid. En del seminarier kommer att tolkas till teckenspråk utan att du behöver anmäla ditt intresse för det. Dessa seminarier markeras i det tryckta programmet och på hemsidan.

Är programmet tillgängligt för mig med behov av dövblindtolkning?

Vi har för närvarande inga seminarier som dövblindtolkas. Vid anmälan kan du lämna uppgifter om du önskar dövblindtolkning till något specifikt seminarium. Vi försöker att tillgodose alla deltagares behov i så stor utsträckning som möjligt.

Kommer jag som är rullstolsburen att kunna röra mig obehindrat i lokalen?

Alla lokaler är anpassade för rullstolsburna. Vi är dock medvetna om att det kan bli mycket folk i och mellan lokaler vilket kan försämra möjligheten att röra sig obehindrat.

Finns konferensmaterial tillgängligt i andra format?

Programmet i punktskrift kan hämtas i informationsdisken. Vill du ta del av programmet i punktskrift tidigare eller är i behov av något annat material, kontakta oss! Programmet läggs också ut på vår hemsida.

Finns det möjlighet till ledsagare på plats?

Behöver du ledsagare kan du vända dig till tillgängliga volontärer i informationsdisken. Kontakta gärna oss om du redan nu vet att du vill ha ledsagare.

Finns det mat till mig som har särskilda kostbehov?

Hör gärna av dig till oss om du har specifika kostbehov så kan vi undersöka om det går att göra en specialbeställning.

For information in English contact: info@mrdagarna.se

ARBETAR DIN ORGANISATION FÖR EN MER RÄTTVIS OCH HÅLLBAR VÄRLD?
 BLI MEDLEM I FORUM SYD – DEN GEMENSAMMA PLATTFORMEN FÖR SVENSKA BISTÅNDSORGANISATIONER.
WWW.FORUMSYD.ORG

Alla kan göra något

LO och LO-distriktet i Västsverige arrangerar ett seminarium/samtal om LOs arbete mot främlingsfientlighet och rasism och presenterar en ny rapport på temat »Varför är det så svårt att komma in på den svenska arbetsmarknaden?« Rapporten fokuserar på Västsverige.

Tid: 10 november kl 9.00-10.00
 Plats: K1

Deltagare i samtalet:
 Therése Guovelin, ordförande i HRF (Hotell och restaurangfacket) och ledamot i LOs styrelse
 Anna Palmér, LO-distriktet i Västsverige
 Christer Mattson, Toleransprojektet
 Moderator: Mats Wingborg, frilansjournalist

Studera mänskliga rättigheter!

Teologiska högskolan Stockholm erbjuder program och kurser med filosofiska, rättsliga, politiska och samhällsvetenskapliga perspektiv på mänskliga rättigheter.

- Kandidatprogram
- Masterprogram
- Fristående kurser
- Uppdragsutbildning

Tänk THS!

Teologiska högskolan Stockholm • Åkeshovsv. 29 • 168 39 Bromma • www.ths.se

Hur påverkar mediebildens synen på muslimer?

I vilka sammanhang förekommer muslimer i svensk nyhetsrapportering och hur ser den rapporteringen ut? Vem eller vilka är det som får representera muslimer i svenska medier? Det här var frågor som ställdes när Agneta Broberg, diskrimineringsombudsman, beslutade att låta göra en analys av den svenska mediebildens av muslimer.

En uppfattning som regelbundet kommer till uttryck när DO möter olika svenska organisationer för muslimer är att negativa stereotyper förekommer och reproduceras i svenska medier. Diskriminering av människor som är eller förmodas vara muslimer är ett aktuellt och viktigt område för DO idag. Myndigheten har nyligen genomfört en förstudie som stärker bedömningen att detta utgör ett samhällsproblem i Sverige. Förstudien bygger på forskning, anmälningar till DO om diskriminering, rapportering om hatbrott och dialog med företrädare för civilsamhället.

– Vi vet att stereotypisering och förmedlande av stereotyper är något som bidrar till diskriminering. Men även om det finns gott om internationell forskning om hur det faktiskt ser ut så har det fram tills nu till stor del saknats aktuell forskning om svenska förhållanden med inriktning på medier. Det fanns alltså anledning att mer systematiskt undersöka hur muslimer skildras i svenska medier. Av det skälet gav DO efter upphandling ett uppdrag till forskaren Marta Axner vid Centrum för forskning om religion och samhälle vid Uppsala universitet att genomföra en medieanalys, säger Agneta Broberg.

Resultatet av analysen visar att mediebildens av muslimer i Sverige inte verkar ha förändrats särskilt mycket sedan 1990-talet och 00-talet när tidigare studier med jämförbara resultat genomfördes. Muslimer beskrivs främst som en gruppmarkör i rapportering om säkerhet, terror och militära insat-

ser. Artiklar som innehåller representationer av muslimer handlar ofta på något sätt, antingen direkt eller indirekt, om våld, hot eller spänningar i samhället.

– Även om inte alla artiklar i materialet handlar om våld så är det ett bestående intryck att islam och muslimer nästan alltid är förknippat med problem. Även när journalister i rapporteringen har ansträngt sig för att distansera sig från en negativ bild, så tar beskrivningarna ändå sin utgångspunkt i sådana bilder och därmed så bekräftas den. Ytterligare en intressant observation är att samtliga redaktioner påtalade att de sällan rapporterar om religion.

Den analys som DO har låtit genomföra kan inte sägas ge en statistiskt fastställd och allmänt giltig sanning om den svenska mediebildens av muslimer. Till det behövs mer omfattande forskning. Men rapporten ger en tydlig och aktuell indikation på hur musli-

DO har analyserat den svenska mediebildens av muslimer.

Agneta Broberg

»Jag hoppas att båda dessa seminarier ska motivera till reflektion och till att prova och ifrågasätta egna föreställningar«

DO: Diskrimineringsombudsmannen är en statlig myndighet som arbetar mot diskriminering och för alla lika rättigheter. DO bildades den 1 januari 2009 genom att de dåvarande ombudsmännen slogs ihop. De sju diskrimineringsgrunderna är: kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

mer representeras i svenska medier. Rapporten öppnar också för en diskussion om vad denna representation innebär, för medierna själva, för människor som uppfattas tillhöra »gruppen muslimer«, för majoritetssamhället och för samhällsutvecklingen i stort.

På Mänskliga Rättighetsdagarna kommer DO att fortsätta den här diskussionen. DO har bjudit in till en panel med publicister från några av Sveriges större redaktioner samt forskare och representanter från det muslimska civilsamhället.

– Syftet med seminariet är att föra en diskussion om hur medielogik och nyhetsvärdering kan bidra till att skapa stereotypiseringar och föreställningar om gruppidentiteter som kan medföra att enskilda människor drabbas av rasism och exkludering, eller utsätts för diskriminering. Och inte minst om hur sådana mediebilder kan motverkas, säger Agneta Broberg.

Även DO:s andra seminarium kan sägas handla om representationer, nämligen det mänskliga fenomenet att kategorisera andra människor och tillskriva dem egenskaper. Personer som diskrimineras behöver inte göra det med avsikt. Omedvetna och oreflekterade föreställningar kan leda till oavsiktliga handlingar som diskriminerar. För personer som arbetar i det allmänna tjänsten – inom skolan, socialtjänsten, vården eller polisen – är det särskilt viktigt att bemöta människor på ett likvärdigt sätt.

– Jag hoppas att båda dessa seminarier ska motivera till reflektion och till att prova och ifrågasätta egna föreställningar, säger Agneta Broberg.

ARRANGÖRER:

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Svenska kyrkan

LOKALA ARRANGÖRER:

Göteborgs
Stad

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

I SAMARBETE MED:

UPPSALA
UNIVERSITET

VÄRLDSKULTUR
MUSEERNA

MED STÖD AV:

INFORMATION

TID OCH PLATS

Mänskliga Rättighetsdagarna genomförs den 9-10 november på Svenska Mässan i Göteborg. Glöm inte att skriva ut din biljett som du fått via e-post då du registrerat dig.

Ingång: Entré 8, Mässans gata 8, vid Kongresshallen mot Scandinavium. Registreringen öppnar måndag den 9 november kl 8.30.

Program måndag: 9.30-17.30.

Program tisdag: 9.00-17.30.

Dessutom: Gratisdag på Världskulturmuseet söndag den 8 november. Adress: Södra Vägen 54, vid Universeum och Liseberg. Närmaste hållplats är Korsvägen.

Program söndag: 11.00-17.00.

ANMÄLAN

Köp din biljett på www.mrdagarna.se. Du kan också köpa biljetter i entrén på Svenska Mässan i mån av plats.

Observera att biljetter inte ger någon garanterad plats på seminarier. Var ute i god tid och ha gärna ett andrahandsalternativ!

DELTAGARAVGIFTER

Mänskliga Rättighetsdagarna är uppdelade i två delar - den ena är gratis och den andra är kostnadsbelagd. För att få tillgång till alla längre seminarier krävs det att du har köpt en biljett.

Två dagar:

- Myndigheter & företag: 2 150 kr
- Ideella organisationer, lärare & privatpersoner: 950 kr
- Studenter, arbetslösa & pensionärer: 290 kr
- Skolklasser (bokas klassvis) per elev: 200 kr

En dag:

- Myndigheter & företag: 1 550 kr
- Ideella organisationer, lärare & privatpersoner: 750 kr
- Studenter, arbetslösa & pensionärer: 190 kr
- Skolklasser (bokas klassvis) per elev: 150 kr

FRI ENTRÉ

För den som inte har köpt biljett finns det fortfarande mycket att göra på Mänskliga Rättighetsdagarna: Söndag den 8 november - fri entré till allt program på Världskulturmuseet! Dessutom fri entré till miniseminarier och utställningar måndag den 9 november och tisdag den 10 november på Svenska Mässan.

Miniseminarierna äger rum på öppna scener på utställartorget och i foajén och kräver ingen biljett. Här pågår ett non-stop-program med debatter, samtal och kulturinslag. På utställartorget kan du möta ett 70-tal organisationer som arbetar med mänskliga rättigheter i praktiken.

BOENDE

Mänskliga Rättighetsdagarna har förbokat platser på vissa hotell i Göteborg, se vår hemsida för mer information: www.mrdagarna.se.

TILLGÄNGLIGHET

Alla lokaler är anpassade för rullstolsburna. Vi strävar efter att hörselhjälpmiddel ska finnas i samtliga lokaler.

Seminarier som tolkas till teckenspråk markeras i programmet, meddela vid anmälan om du har behov av tolkning vid andra seminarier. Kontakta oss gärna så gör vi vårt bästa för att tillgodose dina behov: info@mrdagarna.se

PRESS

Vill du rapportera från Mänskliga Rättighetsdagarna? Kontakta annika.hallman@mrdagarna.se för ackreditering och vidare information.

ARRANGÖRER

DemokratiAkademin, Diakonia, Fonden för mänskliga rättigheter, Forum Syd, Föreningen Ordfront, Ibn Rushd studieförbund, Samhällsvetenskapliga fakulteten vid Göteborgs universitet, Raoul Wallenberg Institutet, Sensus studieförbund, Svenska kyrkan, Sveriges Kvinnolobby.

LOKAL ARBETSGRUPP

Diakonia, Göteborgs rättighetscenter, Göteborgs stad, Ibn Rushd studieförbund, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Sensus studieförbund, Svenska kyrkan, Västra Götalandsregionen.

I SAMARBETE MED

Diskrimineringsombudsmannen, Crossing boarders, Flickaplattformen, Hungerprojektet, Sveriges kommuner och landsting, Sveriges Stadsmissioner, Uppsala universitet, Världskulturmuseet.

MED STÖD AV

Regeringskansliet, Sida.

För fullständig och uppdaterad information se www.mrdagarna.se Reservation för förändringar.

ORGANISATION

Föreningen Ordfront är ekonomisk och juridisk värd för Mänskliga Rättighetsdagarna och arbetsgivare för kansliet.

KANSLI

Caroline Matsson (tjl), *projektledare*
Malin Siätis, *projektledare*
Micael Wennbom, *projektkoordinator*
Annika Hallman, *kommunikatör*
Anette Petterson, *rådgivare*
Anna Wigenmark, *rådgivare*
Form: Pernilla Dure

Tryck: Sörmlands Grafiska
Adress: Mänskliga Rättighetsdagarna
Box 6309, 102 35 Stockholm
info@mrdagarna.se